

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

VYZNAVAČSTVÍ A SVĚDECTVÍ

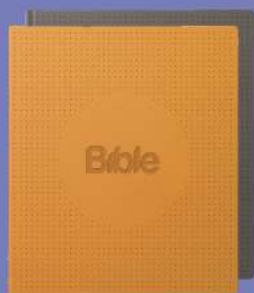
- 8 Rozhovor s tajemníkem ústřední kanceláře Martinem Balcarem – A. Rozbořilová
- 27 Střední zdravotnická škola EA Brno – D. Ženatá
- 37 Farářský kurz ve znamení ekologie – A. Rozbořilová
- 42 Postavit se na vlastní nohy – A. Šůra

Journalingová BIBLE21 ilumina

VSTUPE
do kreativního rozhovoru
S BOŽÍM SLOVEM

*S výtvarnými pomůckami v ruce se čtení proměňuje
v nevšední zážitek, během kterého čtenáři reagují
na biblický text poznámkami a ilustracemi přímo do Bible.*

Bible21 ilumina zve čtenáře ke kreativnímu dialogu s biblickým textem. V návaznosti na historickou tradici iluminovaných biblických rukopisů i na moderní fenomén Bible journalingu nabízí prostor pro čtenářské zápisky i vlastní ilustrace. Nejaktuálnější znění populárního překladu Bible21 v nové grafické úpravě se širokými okraji je tu pro všechny, kdo čtou Písmo aktivně a chtějí reagovat na jeho oslovení.

video recenze

Nakupujte nyní s 30% slevou
na www.biblion.cz.

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *A. Hanychová*
- 8** Rozhovor s vedoucím tajemníkem
ústřední církevní kanceláře Martinem
Balcarem – *A. Rozbořilová*
- 13** Svědectví je, když to bolí – *P. Sláma*
- 15** Dokud nás smrt nerozdělí? – *R. Mazur*
- 17** Rozhovor s krajankou Marií
Provazníkovou – *A. Rozbořilová*
- 20** Otázka na tělo – *A. Rozbořilová*

MOJE CÍRKEV

- 27** Střední zdravotnická škola EA Brno –
D. Ženatá
- 31** Církevní vedení přivítalo delegaci
slezských evangeliků – *J. Hofman*
- 32** Ekumenické modlitby propojily
církevní společenství v Česku i ve
světě – *A. Rozbořilová*
- 34** Otevřme bránu – *K. Šimr*
- 35** Pražské teologické fakulty a školy
slavily společně – *J. Hofmanová*
- 36** Pastýře známe všichni... –
A. Peltanová
- 37** Farářský kurz ve znamení ekologické
krize – *A. Rozbořilová*

DIAKONIE

- 42** Postavit se na vlastní nohy – *A. Šůra*

SLOVO

- 46** Pomoc obětem sexuálních deliktů
v náboženském kontextu – *I. Popová*
- 47** Za farářem Pavlem Kalusem –
I. Ryšavý
- 50** Od našich kořenů k otevření
druhému – *E. Foukalová*
- 51** Šoupat se směrem k otci –
L. Ridzoňová
- 52** Poslední slovo – *I. Květonová*

ÚVODNÍK

Orel víry

Osobu na titulní straně jste jistě poznali – je to samozřejmě Svatopluk Karásek. Fotograf František Plzák ho takto zachytil při vystoupení hudební skupiny Svatopluk při oslavách století církve v roce 2018.

Fotka je to magická. A to zde nemám na mysli pouze její estetiku – jakkoliv Františkovi umu ráda vyseknu poklonu. Sváťa na ní dělá své typické gesto – mává rukama jako křídly. Dělal to na svých koncertech při písni *Orel*. I v době, když mu v závěru života zdravotní stav už nedovoloval zpívat a kapelu na pódiu pouze doprovázel svojí přítomností, tohle typické gesto si přesto často neodpustil.

Když jsem vybírala obrázek na titulní stranu tohoto čísla, dlouho jsem hloubala nad tím, jak evangelické vyznavačství a svědectví vyjádřit. Osobností, které by to svým životním příběhem naplňovaly, máme v protestantském prostředí mnoho: Palach, Horáková, Komenský, Hus...

Měla jsem ale obavu, protože evangelická nátura má přece vůči stavění lidí na piedestal averzi. Nechceme, aby se z těchto velikánů staly voskové figuríny ve vitrině ani skoro svatí. Navíc jsou to takové pilíře naší historie, vracíme se k nim často, a tak jsem nechtěla přispívat k inflaci síly jejich odkazu.

A pak jsem si vzpomněla na „letícího orla“ Sváťu. Jeho víru nezlomila perzekuce ani vězení. A o Kristu svědčil i daleko od kazatelny – jako písničkář, disident, autentický a ryzí člověk s hlubokou vírou.

To všechno se mi vybaví při pohledu na jeho k letu rozepjaté paže. V jeho gestu je obsaženo nejen vycházení vstříc světu. Je v něm také vertikála. Vědomí, že pouze za pomoci svých křídel daleko nedoletíme. „Orel to na svém pahýlu tuší, že nelítá se křídly, že lítá se duší,“ zpívá Karásek.

Inspirativní čtení přje

Adéla Rozbořilová

Ústav pro studium totalitních režimů ocenil faráře Jana Dusa

V Senátu 19. ledna obdrželo cenu Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) za svobodu, demokracii a lidská práva 21 lidí z Česka a zahraničí, kteří se nebáli vystoupit proti nedemokratickým režimům nebo přispěli k lepšímu poznání historie. Ústav ocenění výjimečným osobnostem za jejich občanské postoje a za následovníhodné počiny předal poctě.

Cenu Václava Bendy za rok 2022, která se uděluje za statečné občanské postoje v době nacistické okupace a komunistické diktatury, obdržel mj. farář Českobratrské církve evangelické a politický vězeň Jan Dus.

Jan „Zeno“ Dus (* 1931) vystudoval Komenského bohosloveckou fakultu, od října 1961 působil jako farář v Chotiněvsi. O tři roky později mu však byl odebrán státní souhlas. V té době pracoval jako čerpadlář na stanicích pohonných hmot.

Ke kazatelské službě se mohl vrátit v roce 1966, kdy nastoupil na sbor v Chrástu u Plzně. Zde vydržel do února 1972, kdy mu byl státní souhlas odebrán podruhé. Poté pracoval jako dělník v cihelně a jako skladník.

Dus vystupoval na obranu perzekvovaných totalitním režimem. Dopisy intervenoval ve prospěch vězňů Jana Šimsy a Jana Litomiského. Obrátil se na Světovou radu církví se žádostí, aby se zasadila o rychlejší činnost československých orgánů ve prospěch uvězněných. Na jaře 1986 navíc psal prokuratuře a československému prezidentu Gustávu Husákovi kvůli zatčení disidenta Heřmana Chromého. V reakci

na to byl v květnu téhož roku StB zatčen a obviněn z trestného činu poškozování zájmu republiky. Na základě toho byl vzat do vazby, ve které setrval více než rok.

Po propuštění se k duchovenské službě již nevrátil. Po sametové revoluci roku 1989 se angažuje v dobrovolnickém Hnutí křesťanů za odstranění mučení a trestu smrti. I nadále se účastní veřejného dění, například aktivně vystupoval v diskusi, předcházející obnovení mariánského sloupu na pražském Staroměstském náměstí.

Kromě Jana Dusa byl oceněn např. vydavatel samizdatové literatury Jiří Gruntorád, novinářka a spisovatelka Lída Rakušanová či manželé Řeřichovi, zakladatelé mezinárodního festivalu Mene Tekel, který přináší svědectví o totalitních režimech.

Ústav pro studium totalitních režimů uděluje každoročně ceny ve třech kategoriích: za statečné občanské postoje v době nacistické okupace a komunistické diktatury, za mimořádný přínos k reflexi novodobých dějin a za následovníhodné počiny při hájení principů demokracie, svobody a lidských práv. V uplynulých 13 ročnících cenu obdrželo přes 150 osobností.

ČTK/wikipedia.cz, foto: Kancelář Senátu

Ve Svaté zemi byla ordinována první farářka

Palestinka Sally Azarová byla při nedělních bohoslužbách 22. ledna 2023 v luteránském kostele Vykupitele v Jeruzalémě ordinována jakožto vůbec první žena na území Izraele a Palestiny. Její ordinace představuje milník nejen pro její „domovskou“ Evangelickou luterskou církev v Jordánsku a ve Svaté zemi, ale vůbec pro všechny palestinské křesťany.

Své blahopřání zaslal Azarové také generální sekretář Světové rady církví Jerry Pillay: „Radujeme se společně s luterskou církví a obzvlášť s národy Blízkého východu i Svaté země. Akt vaší ordinace je důležitým posvěcením vašeho duchovního i církevního vedení. Vnímáme vás jako svoji dceru a sestru, ale také mentorku, která svým vedením přispívá k životu a růstu církve.“ Přestože Azarová pochází z izraelského Jeruzaléma, bakalářský titul získala roku 2019 v sousedním Libanonu, kde vystudovala bejrútskou Blízkovýchodní teologickou školu. V loňském roce dokončila studium magisterského oboru interkulturní teologie, kterou studovala souběžně na univerzitě Georga Augusta v německém Göttingenu a v Hermannsburku. Z Německa má také praxi v duchovní službě, konkrétně z Evangelische Johanneskirche ve Frohnau. Kromě toho se angažuje v mezinárodní luterské komunitě, například jako členka rady Světového luterského svazu.

oikoumene.org, foto: LWF (Albin Hillert)

Do služby byli uvedeni noví nemocniční kaplani

Služba nemocničního kaplana je náročné povolání, ke kterému duchovního vysílá nejen jeho vlastní církev, ale široká ekumena, reprezentovaná Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví. Vnější vyjádřením této církevní podpory jsou bohoslužby vyslání, při nichž se kaplanům žehná pro jejich působení.

Jedny takové se odehrály v sobotu 21. 1. 2023 v 10 hodin v kostele sv. Vavřince v Náchodě za přítomnosti patriarchy CČSH Tomáše Butty, který reprezentoval ERC, biskupa Josefa Kajneka, který reprezentoval ČBK, a dalších ekumenických hostů z různých církví.

Celkem bylo k službě vysláno šest kaplanů z Českobratrské církve evangelické, Církve československé husitské a církve římskokatolické. Působit budou ve zdravotnických zařízeních na území Královéhradeckého a Pardubického kraje.

Patriarcha Butta ve svém kázání při bohoslužbách řekl: „Kaplanskou službu bychom mohli charakterizovat jako ‚prokazování lásky‘. Vyznačuje se přístupem lásky, vztahem soucitu k druhému člověku, zájmem o každého. Kristus prokázal lásku vůči nám, i my tedy máme druhým prokazovat lásku. Vůči člověku, ať je v jakékoli situaci, i v jeho konečnosti a křehkosti. Řečeno s knihou Kazatel, v čase ‚rození i umírání‘“ (Kaz 3,2).

Význam bohoslužebného setkání byl o to větší, že se uskutečnil uprostřed Týdne modliteb za jednotu křesťanů. A služba nemocničních kaplanů je jedním z momentů, kdy se ukazuje ryzí ekumenická spolupráce, která v duchu Kristova vyslání do celého světa slouží všem lidem bez rozdílu.

Petr Jan Vinš, generální sekretář ERC

TÉMA: VYZNAVAČSTVÍ A SVĚDECTVÍ

jestli mě vysíláš
Pane Bože
prosím

o odvahu vyjít z domu i ze sebe sama
o citlivost k jedinečnosti druhého člověka
o tykadla pro ducha doby

o sebevědomí opřené o vědomí tebe
o pevnost která není tvrdá
o dar slova které umí pozvat
o radostnou víru která bude nakažlivá

z nás nejistých učedníků
udělej apoštoly
prosíme

modlitba Lenky Rídzoňové,

kresba: Olda Holinka

Hodně se mu toho povedlo!

Dobrořečte Hospodinu, všechna jeho díla, na všech místech jeho vlády.
Dobrořeč, má duše, Hospodinu! (Ž 103,21–22)

Začíná postní období, čas, který má jako jedno ze zásadních témat obrácení – a mě při tom množství očekávaných zamýšlení a kázání o tom, co je špatně a co potřebuje napravit, napadá, jestli to letos nevzít za jiný konec. Od toho horšího (a pohoršování) svou pozornost opravdu obracet k lepšímu...

Všeobecně se má za to, že pochvala zmůže víc než kritika. Nevím, proč fungování této teorie v praxi tak škobrtá. Proč to zase jednou nezkusit! Tak si třeba můžeme v letošním postním období klást jednou za týden tuhle otázku: Jaký je můj způsob vyjádření pochvaly a ocenění? Někdo je plný obdivu, někdo vyjádří uznání plnou soustředěností. Někdo potřebuje jemný humor, někdo se neobejde bez sarkasmu, dokonce i na vlastní adresu. Někdo jen položí ruku na rameno, někdo uznává řeč odměny, někdo si výskne. Někdo trvá na velkých gestech, někdo přijme jen decentní ocenění.

Zvedněte oči od písmenek tohoto článku a vybavte si: Jaký je můj způsob vyjádření uznání a pochvaly? Na co sám slyším? Jak to vypadá, když věnuji pozornost a řeč tomu, co je dobré?

Možná se s tímto přístupem neztotožním hned, válcuje mě teď něco jiného. Ale i ten žalista to své duši potřebuje opakovaně připomínat.

A po chvíli se můžeme posunout konkrétněji: Jaké uznání a jakou pochvalu bych ráda vyjádřila Pánu Bohu? Šlo by to podobně jako v tom mezilidském? Nebo nějak speciálně? Co z toho by mi mohlo být vlastní?

Ono se mu toho totiž hodně povedlo. I v mém životě. Víte, já dokonce mám kolikrát pocit, že se toho Pánu Bohu povedlo (ještě!) víc než mně. Dokonce se mu daří nějak zpracovat to, co se mně nepovedlo, a nechá působit to, co ano! To si

zaslouží pochvalu! Takováhle zkušenost tryská jak gejzír třeba z mého oblíbeného Žalmu 103.

Ten gejzír úlevy, radosti, osvobození má svůj pramen v přízni, kterou Hospodin dává světu, člověku, mně. Vidí mi až do hloubi duše, zná všechna moje selhání i odraz ode dna. Pozoruje moji nejistotu i hlavu v oblacích. Doprovází moje nemoci i posiluje moji odolnost. A vyjadřuje mi nekonečnou podporu, má mě rád. Pomáhá mi překonat slabost a nepřipomíná mi ji. Vede mě dál i tam, kde narazím na vlastní konečnost. Provází generace, není sféra, která by zůstala jeho přízni netknuta. Snad objevím tu variabilitu a houževnatost, se kterou se objevuje v mém životě požehnání!

Budu o tom vyprávět? Zpívat? Dám to na internet? Otočím svůj život, otevřu své vztahy, budu sdílet svůj čas nebo peněženku? A pochválím i Pána Boha samotného – třeba zítra (a v neděli a na Popeleční středu a příští čtvrtek a na první jarní den a na Bílou sobotu a třeba 15. června a až bude léto...)? Vždyť si to tak zaslouží!

Pane, Bože, díky. Za nové začátky, za zázrak naděje, za to, že mě máš tak vytrvale a bezpodmínečně rád. Jsi nejlepší. Fakt. A mám tě ráda a řeknu to babičce a sousedce.

Alžběta Hanychová, foto: pexels.com

Křesťanství by z člověka mělo být cítit. Menšinovost naší církvi sluší

O tom, jak důležitou roli v životě víry hraje komunikace

Vést rozhovor se svým přímým nadřízeným je ošemetné. Pokud k tomu u mě v minulosti došlo, nebyla to povětšinou příjemná zkušenost. Na svém současném šéfovi si proto vážím toho, že je možné s ním hovořit otevřeně a téměř o všem. Martin Balcar pochází z Prahy. Vystudoval sociální práci na Filozofické fakultě UK, už za studií se stal ředitelem české pobočky Nadace Divoké husy, která je jednou z nejprestižnějších nadací v Nizozemí. Také jeho další profesní život se odehrával v neziskovém sektoru, jmenovitě na Lince bezpečí, v Diakonii ČCE a v Amnesty International. Jeho zatím posledním působištěm je Ústřední církevní kancelář ČCE (ÚCK), kterou vede. Sociální práci a pomoci druhým tak bez nadsázky věnoval celý svůj dosavadní život. Jak se do něj promítá víra? A měla by být vůbec na člověka vidět? I o tom jsme spolu v následujícím rozhovoru mluvili.

Jakou roli pro tebe v životě hraje tvoje evangelická identita? Vnímáš to jako určující součást svojí osobnosti?

Je to pro mě jedna z naprosto formativních a určujících věcí, a to v pozitivním i negativním slova smyslu.

V čem je to negativní?

Hodně často se pohybuji v kruzích, kde je vůči křesťanům apriorní nedůvěra. Nevím, čím jsme si to zasloužili, ale někteří pohlíží na křesťany jako na exoty. Musím se pak vyhraňovat, což vede ke zkratkám, třeba že jsme liberální církev a podobně.

Je pro tebe důležité, aby tvoje křesťanská víra byla vidět navenek?

Pro mě není vůbec důležité úsilí, „aby to bylo vidět“. Pokud to na nás není vidět bez snažení, samo od sebe, pak stejně nemá smysl o sobě něco tvrdit. Naopak jsem rád, když o víře lidi moc nemluví a když je to na nich prostě jen vidět.

Myslíš, že jsme jako církev dost slyšet? Měli bychom do veřejného dění více vstupovat?

Je to těžké, ale musíme si uvědomit vlastní menšinovost. Je nás v populaci půl procenta, ale přitom máme druhou největší neziskovou organizaci na sociální služby – Diakonii, máme osm škol, 240 kostelů a spoustu lidí ve veřejném prostoru. Na to, jak jsme malí, jsme slyšet dost. Musíme si ale uvědomovat, že jsme jen to necelé procento, takže můžeme být jakýmsi kořením, ale těžko budeme hybatel společnosti.

Už v době vysokoškolského studia jsi vedl Nadaci Divoké husy, která podporuje projekty v sociální a zdravotní oblasti. Jak ses k tomu dostal?

Úplně náhodně. Moje žena pracovala v Diakonii v jedné kanceláři s Evou Grollovou, která sháněla někoho do téhle nově vznikající nadace. Manželka to zaslechla a zmínila se, že zrovna dokončuju studia sociální práce. Tak jsem se sešel s Evou Grollovou, potom i s Jiřím Štorkem, a v mých 23 letech mě v nadaci přijali jako ředitele. Vůbec jsem netušil, co mě čeká, ale bylo to úžasné.

Pracoval jsi taky v Diakonii ČCE a v Amnesty International. Obě jsou to velké neziskové organizace. V čem se ta dvě prostředí nejvíc liší?

Zásadní rozdíl je v tom, že Diakonie je duchovně založena, zatímco Amnesty International je založena na principu lidských práv. Přitom obě dvě zastávají velmi podobné hodnoty. Vede mě to pak k otázkám, do jaké míry potřebujeme Pána Boha k tomu, abychom mohli takové hodnoty zastávat.

Jak je vidět, máš za sebou dlouholetou zkušenost s prací v neziskovém sektoru. Řekl bys, že je to právě tvoje křesťanské přesvědčení, které tě vede tímto profesním směrem?

S nadsázkou bych řekl, že tím prvotním motivem bylo, když jsem se v 18 letech rozhodl, že chci zachraňovat svět. Zároveň mě bavilo prostředí sociálně patologických jevů, to znamená skinheadi, anarchisti, fotbaloví násilníci, rvačky. Ne že bych se toho sám účastnil jako pořadatel, ale bavilo mě to zkoumat. Proto jsem šel studovat sociální práci. Chci pracovat s lidmi a pomáhat jim.

Společnost se už několik let polarizuje. Jak se ty sám stavíš k lidem, kteří jsou příznivci politických reprezentantů, z tvého pohledu kontroverzních či nepřijatelných?

Mě tohle ve vztahu k lidem vůbec neovlivňuje, mám přátele napříč politickým spektrem. Mnohem víc mě láká se s nimi bavit než se do

nich pouštět. Jsem vlastně vděčný za to, že je znám. Sám se tím učím být empatický a naslouchat, snažit se porozumět tomu, co je trápí. Samozřejmě to neznamená, že s tím musím souhlasit, ale jsem schopen se nad politiku úplně povznést.

Nerozhádali jsme se natolik, že zasypat ty příkopy už nepůjde?

Zatím se o tom nemluví, jen kolem toho našlapujeme. Myslím, že je na čase téma rozdělené církve otevřít. Začít hovořit o tom, kde jako církve chceme být. Já jako vedoucí tajemník chci, aby tady naše církev byla opravdu pro všechny a má v ní najít místo každý. Lidé by se v ní měli cítit doma. K menšinám bychom se měli chovat tak, abychom ani nemuseli zmiňovat, že jsou to menšiny. Aby se ti lidé v církvi jako menšina necítili. Myslím, že podobné je to i s tou politikou. Umět unést to, že bratr ze sboru volí někoho jiného než já, a nebýt z toho nervózní.

Různé politické názory leckdy štěpí i jednotlivé sbory. Je možné být bližním i někomu, o kom se třeba domnívám, že nebrání zlu?

Pro mě osobně politické názory vůbec nemají co do činění s tím, jestli někdo je, nebo není můj bližní. Hodně zásadní jsou v tomhle pro mě verše z jedné písně Sváti Karáska: *Kdo je ►*

zrnem dobrým a kdo patří na hnůj, do toho Bohu ty nefušu, my můžem třídit brambory, ale nás si po žních přebere Bůh. Já můžu pojmenovávat zlo, můžu říkat, co je špatně. A je dobře, když se to dělá, a to zcela zřetelně. Pokud zlu někdo naslouchá, беру to na vědomí, ale určitě nebudu soudit, kdo je, nebo není bližní.

Synodní rada počátkem ledna vydala prohlášení, ve kterém vyzvala církev k diskusi bez hrubostí a urážek. Vnímáš v církvi hrubnutí diskuse i ze svojí zkušenosti? A čím si to vysvětluješ?

My o tom hodně přemýšlíme. Je to citlivé téma. Zvlášť s růstem sociálních sítí se ukazuje, že i lidé, kteří se nikdy nevyjadřovali hrubě, najednou na sociálních sítích používají v diskusích velmi hrubé způsoby. Já jsem si církevního prostředí vždycky vážil, vyrostl jsem na kurzech mládeže, kde se debaty vždycky vedly. Často jsme se i hádali, ale vždycky to mělo kulturu. Byli jsme schopni se potom společně pomodlit, zazpívat si a ostatní dokončit třeba někde u kafe. Hlavně jsme ale naslouchali těm, kteří k tomu měli co říct. Zatímco diskuse na sociálních sítích mnohdy ovlivňují lidi, kteří nemají žádné zdroje, nikdy se tím tématem nezabývali.

Myslíš, že církev je tu i proto, aby společenskou diskusi a náladu kultivovala, uklidňovala?

Rozšířený názor podle mě je, že když se ve společnosti něco nedaří, mají s tím něco udělat církve. Já si myslím, že je naopak důležité, aby církev dokázala také říct, že něco neumí, že na to nemá odborníky. Každý člověk přece může druhé smířovat. Je to úkol každého z nás. Nemyslím, že vše má řešit instituce. Křesťanství by z člověka mělo být cítit v jeho práci v občanském životě. Církev se vždycky bude stavět za slabé a proti hrubosti, ale nemá nám na každé křižovatce říkat, kam máme odbočit. Jsem zastánce toho, abychom měli sice jednotný směr, ale nepopisovali do detailů jednot-

livé nástroje, protože tím sami sobě pomyslně utahujeme smyčku.

Mám pocit, že katalyzátorem rozdělení ve společnosti jsou sociální sítě. Setkal ses s tak vyostřenou debatou i tváří v tvář?

Myslím, že ne. Já dokonce ani ve veřejném prostoru nemám pocit, že by lidi byli hrubší. Velká řada lidí si ale vůbec neuvědomuje, že když napíšu na sociální síť, že někdo je modrý nebo zelený, tak je to srovnatelné s tím, jako kdyby to řekli před celým náměstím nebo v kostele při ohláškách. Ten člověk tam přitom sedí a poslouchá, co o něm říkáte. Nevěřím, že by tohle někdo z nás udělal v reálném životě.

Názorové odlišnosti jsou hlavně mezi západem a východem, případně mezi městy a venkovem. Jsme ale jedna církev a měli bychom být schopni najít společnou řeč. Jak na to?

Myslím, že v mnoha věcech tu společnou řeč máme. Jde o to, jak se na to budeme dívat. Pokud budeme hledat společnou řeč v otázce, kdo koho volí, tak se nikdy neprotneme. Církev je tu od toho, aby byla jednotná v základních věroučných otázkách. Základními biblickými hodnotami, které nás můžou propojovat napříč spektrem, jsou láska, odpuštění a solidarita. To znamená, že se díváme na druhého jako na člověka a snažíme se být k němu otevření. Víme, že

je to složité, ale tohle jsou věci, které nás mají spojoval.

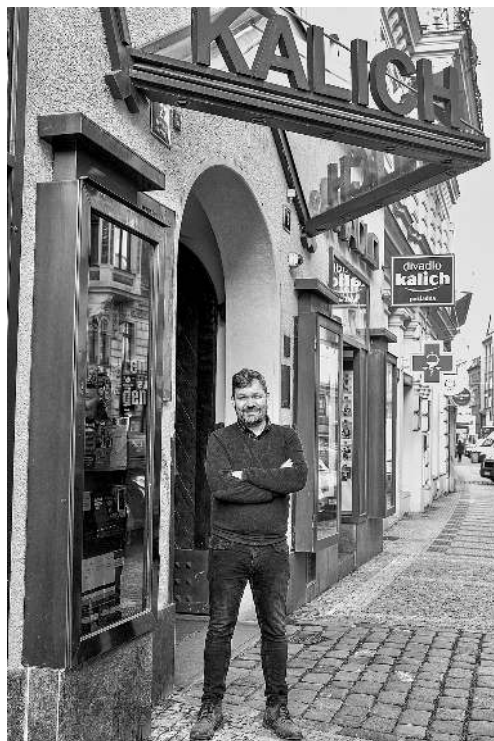
Součástí církevního prostředí jsou i lidé, které bychom nejspíš označili za dezinformátory. Třeba ti, kteří otevřeně podporují (nebo relativizují) ruskou agresi na Ukrajině. Je vůbec možné s takovým člověkem přijímat z jednoho kalicha u večeře Páně a označovat ho za bratra/sestru?

Asi je třeba rozlišovat míru. Pro mě je směrodatná Všeobecná deklarace lidských práv a svobod. Pokud někdo hlásá nenávist, pohrdá lidmi a je vulgární, tak to není v pořádku. Ale když před večeří Páně říkám, že odpouštím, tak to znamená, že pak u přijímání už nebudu koukat, jestli ten, kdo vedle mě stojí, je dezinformátor, vrah nebo bratr. Dávám mu prostor a novou šanci. Když si vezmu, kolik odpuštění jsem sám dostal od Pána Boha, tak to, co já dávám druhým lidem, je jen kapička. Tím nechci relativizovat problém dezinformací. Myslím, že staršovstvo by mělo mít sílu napomínat a věci pojmenovat, vést s dotyčnými lidmi diskretní rozhovor. Pokud je někdo dezinformátor, který aktivně vystupuje a zároveň se hlásí k tomu, že je evangelík, je třeba se od něho jako církve jasně distancovat.

Sama si často musím ve svojí práci připomínat, že jsme církevní časopis a měli bychom tu být pro všechny. Snažím se vyvarovat pragocentrismu i příliš jednostranných názorů. Pozoruješ tohle riziko i ze své pozice?

Určitě to hrozí. Snažím se na nic si nehrát a všechny slabiny si pojmenovávat. Nikdy se mi nepoštěstilo žít mimo Prahu. Naštěstí mám díky ženě ale část rodiny na Vysočině. Mám v církvi spoustu přátel, i farářů, takže jsem s lidmi napříč Českem téměř v denním kontaktu, díky čemuž se o věcech dozvídám. Ty lidi poslouchám rád. Rád žiju v různosti a nebojím se jí. Hodně smutný jsem byl po prvním kole prezí-

dentských voleb [2023] z hesla „Praha a láska zvítězí nad vsí a nenávistí“. Několika lidem jsem i psal, že je to strašné, že naskakují na strategii snažící se rozdělit společnost. Taková rétorika vede tuhle zemi na scestí.

Někteří členové ČCE vedení církve ani ústřední kanceláři příliš nedůvěřují. Mají pocit, že nejsou na jedné lodi a že na ně v Praze nikdo nemyslí. Co dělat, abychom je ubezpečili, že o ně stojíme?

Jsme sice jedna církev, ale čím dál víc nabývám dojmu, že ve sborech sílí kongregační princip. Snažíme se, aby podpora myšlenky jednoty byla nejen ve vydávání publikací, ale také v pomoci se sháněním financí. Klíčovou roli pak církev jako celek má ve vzdělávání. Poměrně dost teď investujeme do nových kurzů pro laiky i faráře. Bez jednotné církve by nic takového nešlo. Je paradox, že právě v otázce fundraisingu nebo vzdělávání mají menší sbory větší příležitost, protože velké sbory si o příspěvky nežadají. Já sám jsem velkým zastáncem jedné církve. ►

Nemyslím to vůči svému strašnickému sboru zle, ale přiznám se, že kdyby to šlo, nejraději bych byl členem povšechného sboru. V mládí jsem byl každý týden v jiném sboru. Proto se cítím v mnoha různých sborech doma.

Kromě vedoucího tajemníka zastáváš v ÚCK i pozici vedoucího komunikace. Staráš se tedy i o to, jak církev mluví a vypadá dovnitř i navenek. Není to trochu divné, dělat církvi reklamu?

Určitě by nefungovalo, kdybychom na ústředí vytvořili mluvčí hlavu. Trend se změnil. Dnes fungují tzv. influenceři, tedy lidé, kteří mají vliv. Snahou mediálního oddělení je maximálně podporovat to, aby do médií mluvili lidé z církve, kteří mají co říct, ať jsou to faráři, nebo jiní zajímaví lidé. Do popředí nedáváme úředníky, ale ty, kteří svým životem a svojí vírou dokazují, že evangelium je živé. Obecně je naším úkolem kultivovat a zajistit interní komunikaci tak, aby všichni měli informace, které potřebují, a v externí komunikaci vytvářet pocit, že církev je zajímavá a má co říct.

I v naší církvi sledujeme odliv členů, oslovit mladé je čím dál složitější, o misi nemluvě. V čem je podle tebe kámen úrazu? A co můžeme my sami udělat proto, aby církev více ožila?

Myslím, že je to hodně individuální. Když se vytvoří dobré zázemí sboru, unese mnohem víc, ale zároveň umí taky přitáhnout a absorbovat nové lidi. Myslím, že je třeba to pořád zkoušet,

hledat nové způsoby a prostředky. Zdá se mi, že je hodně důležité, aby se sbory staly součástí komunity v obci či městě. Když už se v kostele zatopí, tak by se tam celý týden mělo něco dít. Třeba komunitní centrum na Smíchově je pro mě z hlediska využití prostoru zázrak. Tam, kde se společenství otevře, budou se lidé spíš připojovat.

Jaký narativ podle tebe naší církvi momentálně nejvíc škodí?

Že jsme exkluzivní církev. Že jsme jen pro někoho, třeba z hlediska politických názorů nebo intelektuální úrovně.

Otevřela ti práce v církvi nějaký nový pohled na ni?

Myslím, že naše církev je mnohem schopnější, než si sama myslí. Třeba ve spojitosti s ukrajinskou krizí ukázaly desítky sborů neuvěřitelnou sílu a schopnost se aktivizovat. U státních institucí a dalších organizací církev nemá vůbec špatný zvuk. Myslím, že nám menšinovost celkem sluší. To není žádná z nouze ctnost. Kultivace menšinovosti je velmi silná. Umíme říct pravé slovo v pravý čas a nemáme potřebu pompéznosti.

Když se ohlédneš zpět do doby, kdy jsi na pozici vedoucího tajemníka nastupoval, a srovnáš ji se současnou situací – změnilo tě to? Co jsi za ty dva roky přehodnotil?

Trochu jsem se obával, že v té práci bude mnohem víc problematických věcí. Ale zjišťuju, že spousta třeba i poměrně složitých věcí v církvi běží více méně sama. Struktura církve je dobrá a funguje to. Víme, co dělat v jakékoliv situaci, máme na to nástroje. Někteří lidé se obávají digitalizace, ale podle mě je to krok správným směrem. Šetří nám obrovské množství peněz. Tím se nám daří zásadně zlevnit běžnou administrativu. Naopak má smysl investovat do lidí a do vzdělávání. To je klíč, kterým se řídíme.

Adéla Rozbořilová, foto: ARO/David Růžička

Svědectví je, když to bolí

Setkání s živým Hospodinem nás obvykle vykolejí

Křesťané jsou příjemci „dobré zprávy“, což je český překlad slova evangelium. Představme si život každého člověka jako komunikační síť, která ho spojuje s jeho blízkými i dalekými současníky, ale i předky a potomky. Evangelium znamená, že se člověk zapojí do mnohem širší sítě. Je to síť, ve které proudí životodárná síla. V této síti se i všelijak pochroumaný život stává důležitou součástí velkého celku. Tomuto připojení k síti se říká spása: Život, který sám o sobě vypadal nepovedeně a nesmyslně, náhle nabyl na významu.

Příběh

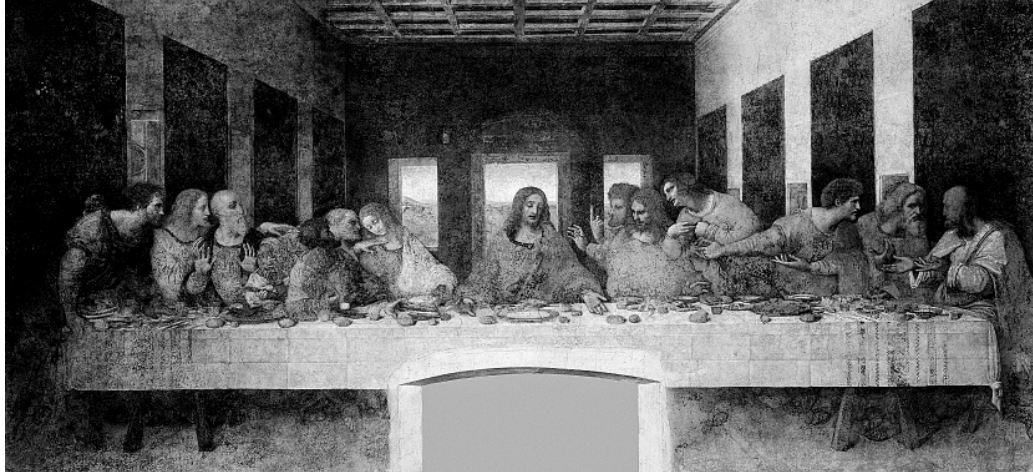
Dokumentaci k tomu, jak tato síť funguje, mají křesťané v Bibli. Není to ale jen teorie o fungování sítě. Namísto toho Bible vypráví příběh. Základní zápleтка tohoto příběhu spočívá v tom, že si Bůh, což je obecná kategorie lidského myšlení vlastní všem kulturám, jež má ale v Bibli jedinečný osobní profil a jméno tak svaté, že se ani nevyslovuje, nýbrž jen všelijak opisuje (v češtině starobylým slovem Hospodin), že si tento Bůh v určité době a na určitém místě něco začal s jedním z mnoha národů světa. Ti dva, Hospodin a jeho lid, Izrael, jsou tedy hlavními hrdiny starozákonní části příběhu. V tomto příběhu se objevuje řada dalších rolí a všelijakých bočních epizod, všechny jsou ale v nějakém vztahu se základním dramatem vztahu Hospodina a Izraele. Závěrečná část Bible, která se nazývá Nový zákon, vypráví o tom, jak se z tohoto vztahu narodil člověk, jehož jméno je Ježíš, vyrostlý

v Nazaretu. Ten předvedl život v naprosté otevřenosti Bohu, jehož chápal jako nekonečně milujícího otce. To mu vyneslo nelibost jeho okolí a nakonec popravu na kříži. Jenomže Hospodin to tak nenechal a Ježíšovu smrt přemohl,

ikona vyobrazující císaře Konstantina a církevní otce držící text nicejsko-cařihradského vyznání

vzkřísil ho z mrtvých. Ježíšův příběh má pro křesťany povahu precedentu: Ukazuje, že je možné a má smysl žít v důvěře a lásce k Bohu a k lidem, tak jako žil Ježíš. Jelikož jde o živý vztah, ocitají se tím všechny v minulosti osvědčené formy tohoto vztahu na druhé koleji. Byly dobré pro to, aby člověka naučily vstupovat do vztahu s Bohem, ale v žáru tohoto vztahu ►

Leonardo da Vinci: Poslední večeře (c. 1495)

často blednou nebo jsou notně otrěseny. Na stránkách Bible tento otrěs tradičních forem, který byl důsledkem setkání s živým Bohem v Ježíši Kristu, domyslel apoštol Pavel. Vyšlo mu, že Bůh jako milující otec je šance pro každého člověka na zeměkouli. Do vztahu Boha a Izraele začal zvat pohany, tedy celé lidstvo, každého člověka.

Vyznání

Od počátku křesťanství se lidé snaží vyjádřit, jakými pravidly se řídí vztah lidí a Hospodina. Těmto zprvu stručným a později i rozsáhlým vyjádřením se říká vyznání. Nejprve to byly jen jakési situační repliky, jako např. když podle Mt 8,8 říká setník Ježíši: „Pane, nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu, ale řekni jen slovo a můj služebník bude uzdraven.“ Anebo slova „Ty jsi mesiáš“, kterými podle Mk 8,29 odpoví Petr na Ježíšovu otázku, za koho jej učedníci považují. Na těchto stručných výrocích později církev rozpracuje rozsáhlejší vyznání, třeba to Apoštolské nebo Nicejsko-cařihradské. To už nejsou situační repliky, ale konfese, formule, promyšlené a upravované tak, aby co nejúplněji vyjádřily zkušenost křesťanské víry. Vyznání v tomto pozdějším smyslu už tedy není bezprostřední reakcí na setkání s Bohem, ale církevním prefabrikátem, formulací, která z řady podobných setkání formuluje nějaký společný

jmenovatel. Smyslem těchto prefabrikátů je to, aby dodaly slova pro osobní zkušenost, kterou lidé s Bohem ve svém životě dělají.

Svědectví

A jsme zase u toho: Církev je síť těch, kdo svými dílčími zkušenostmi dosvědčují pravdivost (spolehlivost) církevních vyznání. Všechny církevní prefabrikáty, jakými jsou dogmata, konfese a vůbec provoz církve, jsou infrastrukturou pro setkání s živým Bohem. Tato setkání jsou tím, co církvi dává život. Církev těmito setkáními nedisponuje, ale měla by je pozorně vyhlížet – a když k nim dojde, radovat se z nich a vyprávět si o nich. Mám zde na mysli takové situace v našich životech, kterými jakoby prosvítala logika biblických příběhů. Mohou to být situace, kdy se ocitneme v nesnesitelném dilematu jako Abraham (Gn 22), kdy jsme něco v životě zpackali a jsme na útěku jako Jákob (Gn 28), kdy se nám jako Mojžíšovi ani trochu nechce poslechnout povolání (Ex 3–4). Setkání s živým Hospodinem nás obvykle vykolejí. Nejlépe ho dosvědčujeme právě tím, když se vykolejit necháme; když oproti vlastním představám nakonec připustíme, aby bylo po Božím. Tohle „po Božím“ nám jde někdy proti srsti. Ostatně, řecky se svědectví řekne *martyrion*.

Petr Sláma, ETF UK foto: wikipedia.com

Dokud nás smrt nerozdělí?

Může být manželská věrnost a láska vyznáním a svědětvím o Bohu?

Základem křesťanské životní cesty je obnovení našeho vztahu k Pánu Bohu. A naše vztahy k lidem kolem nás – manželské, rodičovské, přátelské, kolegiální..., ty by měly z naší strany alespoň v malém odrážet nezměrnou Boží věrnost, velkorysost a lásku. To, jaké vztahy máme s našimi blízkými, je často hlasitějším vyznáním či svědětvím o naší víře než naše slova.

Krásný Boží dar...

Dar mužsko-ženské přitažlivosti a manželství je jedinečný ve své vášnivosti, slasti, intimní i přátelské blízkosti, potenciálu k rozmnožení života. Jedinečným způsobem zrcadlí Boží lásku, moc, kreativitu i vášně.

Není náhoda, že v Novém zákoně jsou klíčové teologické výpovědi o významu manželství uvedeny v kontextu velmi praktických otázek: Je povolen rozvod? Jak mají spolu křesťanští manželé žít? „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“ (Mk 10,9) „Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo. Je to velké tajemství, které vztahuji na Krista a na církev.“ (Ef 5,31–32)

...i nelehký úkol

Sexualita nám byla Pánem Bohem svěřena do dlouhodobých a věrných vztahů. K intimitě dotyků našich těl má patřit podpůrné sdílení celého partnerova životního příběhu. Toto přesvědčení víry se ovšem i v křesťanské manželské praxi střetává s faktem, že uzavřením manželství se naše sexualita jako lusknutím prstu nenasměruje napořád už jen k manželovi, kterému jsme slíbili věrnost duše i těla. Jdeme-li životem

bok po boku roky i desetiletí, někdy se dostaví únava, stereotyp v intimním životě, pokušení k mimomanželským vztahům... Nač se pozitivně soustředit a čemu se vyhýbat, abychom naplnili Boží sen o manželství, které rozdělí až smrt?

Vklady na manželský účet

Jak pečovat o své manželství a jak manželskou sexualitu kultivovat?

- Vyhrazením pravidelného kvalitního času jen pro sebe navzájem. Měli bychom si jej naplánovat alespoň jednou týdně a měl by mít nejméně několik hodin. Naplněn by měl být střídavě podle preferencí obou manželů: dlouhou procházkou, večeří v restauraci, společným sportem či koníčkem, návštěvou kina, divadla, koncertu...
- Soustředěnou komunikací do malých každodenních rituálů, třeba u snídaně, u odpolední kávy, u večere nebo před usnutím. Součástí těchto rituálů se může stát nejen sdílení našich prožitků a vzájemné vyjádření pod- ►

pory, sympatie a obdivu, ale třeba i společná chvíle pro modlitbu a čtení z Bible.

- Tyto postupně přibývající pozitivní vklady na manželské vztahové konto se pak mohou stát významným základem pro řešení nedorozumění, neshod, hádek i větších konfliktů, které žádný pár neminou. Můžeme si pak v podobných situacích vyjít vstříc, protože zůstatek našeho „vztahového konta“ je vysoce kladný a můžeme z něj občas i vybrat, aniž by se celý vztah zhroutil.
- Jakkoli je zdravé, aby si každý z nás ponechal svůj vlastní koníček a čas či prostor jen pro sebe, dáváme se dohromady také proto, abychom společně zvládli největší životní úkoly: pořízení a zařízení vlastního domova, zplození a výchovu dětí a později podporu vnoučat (jsou-li nám dána), společnou práci pro širší rodinu, církev nebo společnost. To všechno může upevnit kvalitu i trvání manželství. Stejně důležité je, abychom s naším manželstvím sladili i další velký životní úkol, totiž profesní kariéru (obvykle různoběžnou).
- Péči o svůj zevnějšek – kilům přibývajícím po svatbě se vyhne jen málokdo z nás. To ovšem neznamená, že bychom neměli mnoho možností, jak se pro partnera dělat hezkým nejen podle svých, ale ještě více podle jeho představ.
- Sexualitu můžeme kultivovat např. podle rad Johna Gottmana, autora knihy *Sedm principů spokojeného manželství*: „Řekněte si, co přesně myslíte slovem sex. Naučte se o tom spolu mluvit. Poznejte navzájem své sexuální ‚mapy lásky‘ (prožívání). O sexuální intimitě průběžně konverzujte. Naučte se, jak iniciovat sex i jak jej jemně odmítnout.“
- Přímělnou modlitbou za manželství: Ježíš zachránil počátek mladého manželství zázračným proměněním vody ve víno. My se jistě můžeme modlit za jeho „nové víno“ pro naše manželství, a to nejen když máme pocit, že jsme právě jen „na vodě“.

Odolat svodům

O vymezení a obraně vůči vnitřnímu i vnějšímu pokušení už jen pár vět:

- Budme vůči sobě i Pánu Bohu naprosto upřímní: Neexistuje člověk, ani v dlouhodobě spokojeném vztahu, který by někdy nepomyslel na nevěru či rozchod a nebyl k nim občas sváděn. Upřímná a vroucí prosba „neuvoď nás v pokušení“ musí být vyslovována i nad našimi partnerskými vztahy.
- Jakýkoli mimomanželský flirt si musíme striktně zakázat. Nejprve proto, že má potenciál stát se náhražkovou drogou, kterou vyplníme nějakou aktuální bolavou mezeru v manželství. A pak rovněž proto, že nás přivádí na nakloněnou rovinu, po které můžeme v každém dalším okamžiku začít klouzat nezadržitelně dolů.
- Obdobné je to s pornografií. Neničí jen intimitu těch, kdo ji vyrábějí, ale i těch, kdo ji sledují.
- Přes všechna dobrá předsevzetí občas přijde z obou stran selhání v komunikaci, nesplněných slibech... Téměř vše se dá zachránit omluvou, odpuštěním a upřímným úsilím o nápravu, které rovněž odráží Boží velkorysý milosrdenství.

Roman Mazur, foto: pexels.com

Věříme, že Pán zasáhne a že válka skončí

Rozhovor s krajankou Marií Provazníkovou

Malá ukrajinská vesnice Veselynivka leží 120 kilometrů severně od přístavního města Oděsa. Přesto ji obývají převážně Češi. Veselynivku totiž založili před sto lety potomci českých pobělohorských exulantů. Mezi starousedlíky patří i Marie Provazníková, která už čtvrtstoletí vede jako výpomocná kazatelka tamější evangelické společnosti. Zná proto dobře radosti i strasti svých sester a bratrů. Spolu s nimi Marie právě prochází jednou z nejtěžších životních zkoušek – válkou. Přesto působí klidně, hovoří brilantní češtinou, otevřeně a s pokorou. O tom, jaké místo zaujímá víra v jejím životě a v současné válečné situaci, jsme hovořily u mě v kanceláři. Marie totiž už léta pravidelně navštěvuje Prahu. Česko považuje za svůj domov. Cestu nevynechala ani letos, přestože oslaví osmdesátiny. A přestože ruská armáda již 12 měsíců drancuje Ukrajinu.

Jak prožíváte svoji víru v každodennosti?

Děkováním. Za každé ráno. Za to, co jsem za celý den prožila, na co jsem dostala odvahu, sílu, někdy i moudrost a trpělivost.

Je pro vás důležitější spíš osobní, niterná zbožnost, nebo prožívání víry ve společenství?

Hodně silně prožívám víru při bohoslužbách. Jsem ráda, že máme místo, kde se společně sejdem. Kde se můžeme zasmát, poplakat si,

sednout si společně ke kávě nebo čaji a mít prostor pro volný rozhovor. Víru cítím jako svobodu.

při bohoslužbách ve svém sboru

Důležitou součástí toho, čemu křesťané věří, je i naděje. Naděje v Boží království, ve věčný život, ale taky naděje v to, že dobro a láska zvítězí. Jak se tahle zvěst o naději propisuje do vašeho života?

To je teď v té naší situaci těžko říct. Žijeme v hrozně době. Ale pořád si říkáme, i při bohoslužbách – máme naději, že Bůh sám ►

zasáhne. Toho zla ve světě je strašně moc, ale dobro a láska mají být silnější. Láska přetrvá všechno. Takže máme naději, že přijdou lepší časy. Věříme Bohu, modlíme se k němu a prosíme, aby nás vyslyšel. Věříme, že Pán zasáhne, a že až válka skončí, bude to pro naši víru velká posila.

Mnozí lidé z vlastní zkušenosti tvrdí, že jim víra pomáhá v těžkostech, v životních zkouškách. Ukrajinu již rok svírá válka, jejíž hrůznost se asi ani nedá popsat. Pomáhá vám ve válce víra? A může vůbec pomoci?

Já myslím, že ano. Ve zprávách vidáme, že i vojáci se ztišují k modlitbě. Myslím, že taky jim víra pomáhá. Mají tam i své kaplany, kteří se s nimi modlí a žehnají jim.

Jak to vlastně teď ve Veselynivce vypadá? Jak tam válka zasáhla?

My jsme od fronty zaplaťpánbůh daleko. Nejbliž od nás je Mokolajiv, kam je to 120 km. Tam je to rozbité. Za těch už skoro 12 měsíců jsme jen několikrát slyšeli letadla, která vystartovala proti dronům a raketám, ale u nás díkybohu nic. Žijeme v takové tiché zóně. Ale celý den koukáme na zprávy, tak vidíme, co se kde děje... Nejhorší je to teď v Bachmutu. Tam umírá na obou stranách hodně lidí.

Ale i u vás ve vesnici to určitě život změnilo.

Myslím, že lidi se dali víc dohromady. My ve Veselynivce jsme měli štěstí v neštěstí. Zažili jsme první světovou válku, hladomor, roky 1947 a 1948... Nějaké deportace byly, ale nikdo od nás nezahynul. Lidi drželi pohromadě. Já jsem ročník 1943, takže padesátá léta už pamtuju. Po válce se všechno těžce stavělo, moji rodiče třeba pracovali zadarmo. Celá Ukrajina se zkrátka semkla, aby se napravily škody. A já myslím, že teď je to stejné.

Moje prababička prožila obě světové války, hodně zblízka hlavně tu druhou. Vzpomínám si, že ale přes všechno, čím si prošla, působila klidně a vyrovnaně. Jeden z veršů, kterým se hodně řídila, byl: „Hospodin dal, Hospodin vzal, Hospodinovo jméno budiž požehnáno.“ (Jb 1,22). Máte to taky tak? Jste smířena s tím, co přijde?

ve Veselynivce

Já ve svém životě Boží podporu osobně pociťuju. Když mi zemřela dcera, bylo to těžké, protože v té chvíli jsem ji jako člověka ztratila, ale věřím, že mě Hospodin držel. Tak, jak říkáte – Hospodin dal, Hospodin vzal. On mě

taky držel, abych ho za to nezavrhl. Zůstala mi tři vnoučata. Ale nikdy jsme se necítili opuštěni. Vždycky jsem jim říkala: „Nemáte matku, nemáte otce, ale máme Pána Boha, který nás chrání.“ V takových osobních situacích mě víra vždycky držela.

Neříkáte si někdy naopak, jak je možné, že Pán Bůh může tolik zlého dopustit? Nevyčítáte mu něco?

Teď v té válce je to strašné. Když člověk slyší to bouchání a vidí zprávy, má právo chvílemi pochybovat. Máme právo si říct: „Pane Bože, kde jsi?“ Ale já Pánu Bohu nic nevyčítám a nikdy jsem nevyčítala. Ani když mi zemřela dcera ani teď, když je válka. Myslím si, že my sami jsme mnohokrát Pána Boha zklamali. Myslím, že Pán Bůh dopouští, ale neopouští.

A jak si vysvětľujete to zlo, které se ve světě děje? A to, co se děje na Ukrajině?

To jsou lidé, kterým není nic svaté. Ani rodina ani děti ani blízcí ani příroda. Vidí jen peníze a nevádí jim mít na rukou krev. Zlo se nezastaví před ničím.

Mám velký obdiv k tomu, jak jsou lidé na Ukrajině stateční, houževnatí, odhodlaní i semknutí. Čím si to vysvětľujete? Je to součást ukrajinské povahy?

Myslím, že je to tou situací. Lidé jsou hodně rozzlobení, protože se ničí to všechno, do čeho vložili úsilí, co vybudovali. Víc drží pospolu, protože tam, kde je to rozbité, nemají vůbec nic. Odcházejí s prázdnýma rukama. Myslím, že hodně síly dodává lidem i vojákům taky to, když vidí, že prezident Zelenskyj se nebojí.

Nedávno (v ČB 12/2022) jsme hovořili s odborníkem na krizové situace. Ten říká, že člověku, který prochází náročnou situací, ji můžou pomoci zvládnout rituály. Pomáhají nějaké rituály vám?

Já žádné rituály nemám. Myslím, že když je člověk v těžké situaci, potřebuje někoho vedle sebe. Potřebuje nějaké slovo, někdy možná naopak chvíli ticho, a vědomí, že za ním přišel člověk, který cítí, že mu není dobře. Můj jediný rituál spočívá v tom, že za někým jdu a prosím o pomoc, o radu, a ten člověk mě vyslyší. Jedna paní u nás ve vesnici byla teď v těžké situaci. Tak jsem s ní mluvila. Ne přímo o té situaci, ale o všem možném. Postupně jsme se dostaly až do té hloubky. A jí se ulevilo.

Tady v Česku se církev v pomoci Ukrajině hodně semkla, pečujeme samozřejmě i o krajany, pravidelně posíláme vzkazy, píšeme modlitby. Nedávno se za ukrajinskými evangelíky vypravili i dva naši faráři. Jak tu podporu vnímáte, dostane se k vám?

Peníze se k nám dostávají, to je pro naši vesnici velká podpora. Vzkazy i modlitby si pravidelně čtu. Já s počítačem neumím, ale neteř mi to vždycky nachystá a čteme si to společně při bohoslužbách. Všichni jsou za to moc vděční a děkují. Všichni říkají, že dokud žije sbor, žije i vesnice. Teď je bohužel taková situace, že k nám nikdo moc nejezdí. Naposledy na podzim 2021, když bylo výročí v Bohemce, a teď až Mirek s Tomášem (Miroslav Pfann a Tomáš Vítek, evangeličtí faráři, kteří navštívili Veselýnivku v říjnu 2022, pozn. red.). My rozumíme, že je to složité, ale nám to nestačí. Český ►

bratr k nám dorazí málokdy. Dlouho, dlouho nic, a pak přijde několik čísel najednou. Nevíme, kde se to ztrácí.

To mě moc mrzí, protože vnímám Českého bratra jako něco, co vám můžeme poslat pro potěchu.

My jsme rádi! Všichni si to přečtou. Ale vždycky i Mirkovi [Pfannovi] říkám, když vidím, kolik to stojí – když to nejde, tak to nechte být. Stojí to peníze, a pak to někde vyhodí do koše...

Máte nějakou pasáž nebo verš z Bible, ke kterému se často vracíte?

Ve svém věku se ráda vracím k 90. žalmu. Bibli čtu ráda, Starý i Nový zákon. Dostala jsem ji jako dar při ordinaci. Mám ji za těch 24 let už poškrtanou a špinavou. Někdo tvrdí, že do knih se nemá psát. Ale mně to pomáhá. Já si něco přečtu a pak to nemůžu najít, tak si to podtrhnu. Někdy červeně, někdy zas modře. Když připravuju bohoslužby, tak mám sice čtené kázání, ale

přidám další čtení. Poslání a požehnání vybírám podle aktuální situace. Když náš sbor začínal, málokdo mohl číst Bibli, a tak jsme přidali jedno čtení navíc, aby ji lidi slyšeli. Tak se to zavedlo na začátku a teď už jsme na to tak zvyklí.

Co je pro vás ve vašem životě víry nejdůležitější?

Já pořád žiju s nadějí, že bude dobře. Díky víře jsem klidnější, mám takový lehký optimismus. Na bohoslužbách mám samé babičky a vždycky jim opakuju, že všechno bude dobré. Ony si někdy stěžují, jak jsou už staré. A já jim na to říkám: „Jsme nejpěknější ze všech!“ Mně vždycky sousedka říkala: „Tobě se dobře žije, protože nemáš trápení.“ A já jsem přitom měla trápení za trápením. Ale vždycky jsem si říkala: „Co mi to dá?“ Hodně mě v životě držela víra. A vlídné slovo. Myslím, že slovo pomáhá víru posilovat.

Adéla Rozbořilová, foto: Daniela Ženatá/ARo

OTÁZKA NA TĚLO

Kdo vás ovlivnil na cestě víry a jak?

V dětství mě nejvíc ovlivnily tábory na Blažkově. Po dvou otřesných pionýrských táborech jsem se ocitl v jiném světě! Vedoucí Ivan Procházka a Jenda Pavlásek (shodou okolností jsem loni oba pohřbil) mě dokázali naprosto nadchnout. Program měl duchovní obsah, s každým dítětem se počítalo, vedoucí se nám věnovali. A já ve svých devíti, deseti letech viděl, že církev je jiné

společenství, jiný prostor, a uvědomoval jsem si jasně – do evangelické církve chci patřit, to je můj domov.

Štěpán Hájek, farář

Celá moje rodina. Hlavně katolická babička, která mě učila denně se modlit, děkovat a prosit. K tomu vždy udělat to, co je v mých silách. A pak

důvěřovat Bohu. Dále různí duchovní a učitelé na fakultě, kteří mě učili kriticky myslet, neztuhnout v černobílém výkladu Bible, být otevřená vůči jinakosti lidí, vést dialog. Psychologové mě zas pomohli mít ráda sebe, být autentická, pracovat s hněvem, dovolit si říct, že něco nesnáším a že něco nechci. A v neposlední řadě mí přátelé z řeholních řádů, kteří říkají: „Modlitba je stejně nejvíc.“

Hana Ducho, farářka

V židovství jde o předávání tradice z generace na generaci, proto si na prvním místě vybavím svého tatínka Hynka Maxu, jehož maminka pocházela z židovské rodiny a on přežil holokaust. Židovství je svázáno s rodinou a s domovem, a proto v této souvislosti myslím na svou manželku Juditu a svého syna Rafaela. Myslím na všechny své přátele z židovských komunit, ve kterých působím jako rabín. Myslím také na všechny své rabínské učitele. Zde zaujímá zvláštní místo Dr. Richard Feder. Ačkoliv jsem ho nikdy nepoznal, byl mi vždy nedostižným vzorem nejen kvůli své vnitřní síle a svému hrdinství, ale také kvůli laskavému postoji k lidem a nezměrné empatii v záležitostech náboženství a víry, k níž se řadí i jeho upřímný zájem o mezináboženský dialog.

David Maxa, rabín židovské komunity Ec chajim

To je velký „oblak svědků“ trojího druhu. Ti první byli papíroví – k víře jsem se takříkajíc pročetla a brala jsem to tehdy dosti všežravě, takže můžu jmenovat třeba Františka Žilku, po němž dnes pes neštěkne. Ty druhé jsem léta z dálky

pozorovala, abych si řekla co ano, a co ne. Mezi těmi třetími pětadvacet let žiju a nejvíc mě ovlivnili a ovlivňují ti, kteří se prozápasili k následování Krista s tichou samozřejmostí, bez velkých slov a gest. Díky za ně za všechny.

Šárka Grauová, portugalistka

Adéla Rozbořilová,

foto: Nela Franková (Člověk a víra)

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 10. 1. a 24. 1. vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volbu farářů: Elišky Geislerové za farářku sboru v Ostravě a zároveň za seniorátní farářku Moravskoslezského seniorátu ČCE, Miroslava Hamariho za faráře Korandova sboru v Plzni, Josefa Bartoška za faráře sborů v Soběhrdech a v Sedlci-Prčicích a Tomáše Cejpa za faráře sboru v Libčicích nad Vltavou. SR dále potvrdila volbu Václava Hájka za jáhna sboru v Ujkovicích.
- SR souhlasila s udělením způsobilosti k ordinované službě faráře ČCE Petru Mazurovi.
- SR potvrdila volbu Jany Brahové seniorátní kurátorkou Poličského seniorátu ČCE.
- SR s vděčností souhlasila se zapsáním Sárý Šimkové a Tomáše Pikouse mezi kandidáty služby v církvi.
- SR vyslala Jana Kupku do kaplanské služby v Armádě ČR a Jiřího Weinfurtera do služby nemocničního kaplana v nemocnici v Jilemnici.
- SR jmenovala na základě návrhu dozorcí rady Diakonie Hanu Sklenářovou ředitelkou Diakonie ČCE od 1. dubna 2023 na období šesti let.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru Jany Rumlové dohodou. Vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu, váží si její ochoty

i nadále podle potřeby sloužit v církvi a souhlasí se zachováním její způsobilosti k ordinované službě farářky v ČCE.

- SR poskytla Maroši Klačkovi rodičovskou dovolenou s ohledem na péči o dítě do tří let věku.
- SR v souladu s Pravidly celoživotního vzdělávání farářů a jáhnů udělila synodnímu seniorovi Pavlu Pokornému krátkodobé studijní volno v termínu od 24. do 30. 4. a od 22. do 29. 10. 2023.

Aktivita

- SR vydala prohlášení k prezidentským volbám 2023.
- SR se podrobně zabývala zprávami z jednání konventů, seniorátních výborů a vizitací ve sborech ČCE a vzala je na vědomí.
- SR vzala na vědomí zápisy z jednání poradního odboru pro otázky životního prostředí za rok 2022.
- SR vzala na vědomí zprávu Tomáše Pavelky ze setkání (Rüstzeit) saských superintendentů za účasti biskupa Tobiasa Bilze v polovině září 2022 v Míšni. Tématem setkání bylo vzdělávání, digitalizace církve a sexuální zneužívání. T. Pavelka podal zprávu o situaci v naší církvi a v Ústeckém seniorátu ČCE.
- SR vzala na vědomí dopis předsedy České biskupské konference Jana Graubnera ve věci kmotrovství při mezenominačních křtech a postoupila jej k vyjádření poradním odborům teologickému a ekumenickému.

- SR s vděčností přijala pozvání na Farářský kurz 2023 a podrobně se zabývala tematickými okruhy, navrženými k diskusi předsednictvem Spolku evangelických kazatelů (SpEK).
- SR pověřila koordinací příprav publikace Denní čtení 2024 za ČCE Danielu Hamrovou.
- SR se setkala k rozhovoru s předsednictvem synodu; v rámci svého jednání se dále zabývala přípravou 1. zasedání 36. synodu ČCE, které se uskuteční od 25. do 27. května 2023 v Praze.
- SR s vděčností vyjádřila podporu sboru v Novém Městě na Moravě ve věci celocírkvní svatodušní sbírky na výstavbu Domova Pomněnka pro lidi s Alzheimerovou nemocí. Část výtěžku z prodeje sborového domu v Novém Městě n. M. (1 mil. Kč) bude z rozhodnutí sborového shromáždění věnována na zdvojnásobení individuálních darů. Zástupci sboru jsou navíc připraveni projekt osobně představit ve sborech, kde o to bude zájem.
- SR souhlasila s tím, aby ČCE spoluorganizovala setkání Světového luterského svazu pro pracovníky v oblasti pomoci ukrajinským uprchlíkům. Setkání se bude konat v termínu od 9. do 11. května 2023 v Praze.
- SR souhlasila se zpřístupněním písemného materiálu z archivu ČCE Tabitě Landové pro studijní účely.
- již grantová řízení, která budou vyhlášena v roce 2023. Termín podávání žádostí o granty v rámci Diakonických a rozvojových projektů i Jeronýmovy jednoty bude od 1. 3. do 31. 5. 2023.
- SR vzala na vědomí návrh rozdělení finanční náhrady za rok 2022 a souhlasila s výplatou podílu finančních prostředků, určených na Diakonické a rozvojové projekty a pro Diakonii ČCE ve výši 4 945 044 Kč. SR dále souhlasila s výplatou příplatků mimo základní kapitál: společnosti ČCE Reality a. s. ve výši 10 mil. Kč, Investičnímu fondu ČCE (A) a. s. ve výši 27 mil. Kč, Investičnímu fondu ČCE (B) a. s. ve výši 7 mil. Kč. SR v souladu s usnesením synodu souhlasila s oddělením části prostředků pro budoucí půjčku pro stavbu škol Evangelické akademie ve výši 10 mil. Kč.
- SR schválila plánovaný příspěvek ČCE na Setkání křesťanů ve Frankfurtu n./O. v r. 2024 ve výši 3000 eur.
- SR souhlasila s dohodou o ukončení nájmu nebytového prostoru v Táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí ze strany Střediska humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE. Prostory dosud sloužily jako sklad humanitární pomoci.

Hof

Hospodářské věci

- SR vzala na vědomí zprávu o vypořádání dědictví po Ladislavu Hanusovi. Čistý příjem Jeronýmovy jednoty, plynoucí ze závěti L. Hanuse, činí 2 417 117,16 Kč.
- SR souhlasila se sjednocením grantových řízení v rámci církve do jediného termínu a elektronického systému a uložila ÚCK koordinovat v tomto smyslu

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS v Bošíně hledá kazatele

Evangelický sbor v Bošíně v okrese Nymburk, přibližně 45 minut od Prahy, hledá kazatele na poloviční úvazek. V okolí jsou další menší sbory, kde by byla možnost doplnění na případný plný úvazek. Jsme menší společenství, které prochází krásnou obnovou. Naším prioritním zájmem je duchovní život, ale snažíme ►

se i o fungování v širším kontextu, otevíráme se veřejnosti a komunitnímu životu. Rádi bychom pokračovali v dosavadních aktivitách, jako jsou výstavy, přednášky zajímavých osobností, divadelní představení, koncerty, cvičení apod. Přejeme si, aby náš kostel sloužil i dalším spolkům a sdružením v okolí.

Pokud vás naše řádky zaujaly, více najdete na www.bosinkostel.cz. Budu vděčný za telefonický rozhovor na čísle 737 243 786. Pokud nejste kazatel, ale připadalo by vám zajímavé podílet se na našem snažení, kontaktujte mě, protože můžeme najít také možnost spolupráce v kombinaci s bydlením na faře. Faru máme kompletně uvnitř zrekonstruovanou, kostel je v dobrém stavu a každý rok se daří realizovat další zásadní opravy. Těším se na propojení a moc zdravím,

Vlastimil Pich ml., kurátor sboru

FS v Letohradě hledá faráře

FS ČCE v Letohradě hledá kazatele na plný úvazek. Byt 4 + kk k dispozici. Znalost AJ a zkušenost z práce se všemi generacemi vítána.

Kontakt: kurátorka Renata Popelářová, mujvet@mujvet.cz

FS Chotiněves hledá kazatele

Nabízíme:

- poloviční, případně plný úvazek (v sousedství neobsazené sbory),
- byt 3 + 1 ve sborovém domě v historickém městě Úštěk,
- sbor otevřený novým výzvám.

Své odpovědi adresujte na kurátorku sboru, e-mail: halova.aja@seznam.cz nebo písemně na adresu

FS ČCE Chotiněves, Horní Řepčice 57, PSČ 411 45 Úštěk

FS ČCE v Brně-Husovicích hledá faráře

na plný úvazek od listopadu 2024.

Ve sboru jsou zastoupeny všechny generace a chceme mít sbor, který je otevřen navenek. Úzce spolupracujeme se školou Filipka (Škola příběhem – církevní základní škola) a brněnským střediskem Diakonie ČCE. Ve sborovém domě můžeme nabídnout zrekonstruovaný farářský byt 4 + 1, další byt 1 + 1 a v případě zájmu i část sborové zahrady.

Chcete-li se o husovickém sboru (i nezávazně) dovědět více, ozvěte se našemu kurátorovi Jaromíru Klimkovi na telefon +420 777 023 578 nebo e-mail klimek@umime.cz, rád vám zašle rozvojový plán sboru. Střípky ze sborového života najdete i na našem webu ccehusovice.cz.

NABÍDKA PRÁCE

Osobní asistentka

Hledáme osobní asistentku pro naši hendikepovanou dceru Annu. Je jí 34 let a je od narození postižena dětskou mozkovou obrnou v kombinaci s epilepsií.

Chová se asi jako pětileté dítě a potřebuje přítomnost dospělého. Tuto situaci řešíme již 20 let formou trvalé asistence, která nám umožňuje, aby dcera mohla žít s námi v krásné přírodě, v domě v blízkosti Prahy.

Anna je na asistentky zvyklá, vnímá je jako kamarádky a ráda s nimi tráví čas. Potřebuje asistenci především při ranních a večerních aktivitách, přes den často odpočívá. Společně s placeným úvazkem asistentky nabízíme vlastní pokoj a stravu. U Anny se mohou střídát i dvě asistentky a je možné dohodnout se na částečný úvazek nebo i na opakované brigády.

Nepožadujeme žádné konkrétní vzdělání či odbornost, hledáme laskavého trpělivého člověka, který dokáže vyjít vstříc rituálům a potřebám naší dcery a bude rád Annu motivovat a posouvat kupředu. Zájemkyně, prosím, ozvěte se nám na kontakt: Lucie Dobešová, telefon: 605 281 772, e-mail: dobesova.lucie22@gmail.com

Kuchař pro tábor J. A. Komenského – Běleč nad Orlicí

Pro celoroční provoz sháníme samostatného kuchaře – vedoucího směny. Naše kuchyň se soustředí na klasickou českou kuchyni, příprava jídel třikrát denně – snídaně, obědy, teplé večere. Kuchař jídlo klientům přímo vydává. Příprava jídel dle stanoveného jídelníčku s ohledem na omezení ve stravě jednotlivých klientů. Budete součástí přátelského týmu, hlavní vedoucí kuchyně je zkušený kuchař s dlouholetou praxí.

Požadujeme:

- praxi v oboru
- spolehlivost, zodpovědnost, flexibilitu
- přátelské jednání, vstřícnost
- trestní bezúhonnost
- zdravotní průkaz pracovníka v potravinářství

Nabízíme:

- hlavní pracovní poměr
- zkušební doba tři měsíce
- pět týdnů dovolené
- zaměstnanecké stravování
- příspěvek na penzijní připojištění
- směny lze domluvit jak na krátký/dlouhý týden, tak na týdenní směny
- nástup březen/duben
- nástupní mzda 26–28 000 měsíčně

V případě zájmu nám prosím do 20. 2. 2023 zašlete svůj životopis na e-mailovou adresu

krystovska@e-cirkev.cz.

Bližší informace o středisku:

www.taborbelec.cz

FS ČCE v Ostravě hledá správce sborových nemovitostí

Hledáme správce sborových nemovitostí, který:

- udržuje plán oprav a projektů, které je potřeba vykonat (naléhavost, termín, pasportizace bytů),
- ke každému úkolu pořizuje fotodokumentaci před a po uskutečnění,
- zajišťuje pravidelné revize (na základě kalendáře),
- zajišťuje drobnou údržbu,
- poptává firmy, zadává a přebírá jejich práci, podle potřeby organizuje kontrolní dny,
- jedná s památkáři,
- předkládá staršovstvu (ČCE i SCEAV Ostrava) ke schválení rozpočty prací a projektů,
- předkládá staršovstvu (ČCE i SCEAV Ostrava) zprávy o vykonaných pracích,
- sleduje dotační příležitosti a připravuje žádosti o dotace.

Popis práce je možno dle domluvy upravit, např. ve spolupráci s kostelníci. Práce na částečný úvazek, DPP, IČO (domluva). Kontakt: f. Ewa Jelinek (ewa.jelinek@evangnet.cz)

ÚMRTÍ

Zemřela sestra Anna Holá

Dne 19. ledna 2023 zemřela ve věku 97 let sestra Anna Holá (roz. Čtrnáctová), vdova po bratru faráři Bohuslavu Holém. Smuteční obřad se konal 4. února v Západním sboru ČCE v Plzni.

Děkujeme Pánu Bohu za život sestry Holé a rodině vyprošujeme Boží potěšení.

MOJE CÍRKEV

Bohoslužba bez hranic.

Česko-korejská bohoslužba za účasti mladých
křesťanů z Jižní Koreje. (Praha, sv. Martin ve zdi,
15. 1. 2023)

foto: ARo

Střední zdravotnická škola Evangelické akademie Brno

Očima kaplanky Marty Židkové

Tento ročník Českého bratra vám přináší novinky, zprávy, reportáže či rozhovory ze škol, které patří k naší církvi. Máme jich už osm. Jako druhou představíme Střední zdravotnickou školu v Brně-Lišni.

Zdravotnická škola Evangelické akademie sídlí v Brně, v klidné městské části Lišeň. Díky menší velikosti školy jde o zařízení s příjemnou rodinnou atmosférou a možností individuálního přístupu ke studentům. Na škole se připravují budoucí zdravotničtí pracovníci v oboru „Praktická sestra“ (čtyřletý obor, ukončený maturitou) a „Ošetřovatel/ošetřovatelka“ (tříletý obor, ukončený výučním listem). Od září 2019 byl otevřen nástavbový obor „Sociální činnost“ (dvouletý obor, ukončený maturitou). Obor je určen pro všechny majitele výučního listu, část absolventů oboru Ošetřovatel tak pokračuje ve studiu a získá maturitu. Studenti všech studijních oborů navštěvují v rámci praktické výuky klinická pracoviště nemocnic a sociální zařízení, nejčastěji domovy pro seniory. Pýchou školy je, že absolventi jsou v terénu i ve zdravotnických zařízeních velmi žádaní.

Pro únorové číslo jsem vyzpovídala školní kaplanku Střední zdravotnické školy – Martu Židkovou.

Jak dlouho jsi kaplanka na střední zdravotnické škole a co jsi dělala předtím?

Na zdrávce jsem pátým rokem na poloviční úvazek, předtím jsem už šest let byla kaplanka,

nebo jak se dřív říkalo – spirituálka na Vyšší odborné škole EA (tam působím na druhou polovinu úvazku stále). Od ní se právě před lety zdravotnická škola oddělila. Ještě předtím jsem pracovala jako druhá farářka ve sboru v Brně-Židenicích a jako seniorátní farářka.

školní kaplanka Marta Židková

Na vaší škole je převážná většina žáků, vlastně spíše žaček, které o křesťanství nic nevědí. Jak to jde dohromady s tím, že jste církevní škola?

Jsme otevření pro každého, kdo toto prostředí toleruje a přijímá s pochopením. Že jsme normální, zjistí žáci většinou už na adaptačním kurzu na začátku prvního ročníku. Mě jako kaplanku tam zažijí při tanci na louce, běhání po lese i spaní v chatkách. Při sportu a zábavě se rychle obrousí obavy i nedůvěra a vzájemné oťukávání jde mnohem rychleji. ▶

Co učíš?

Předmět se jmenuje „Základy křesťanství“, což je velmi široký pojem. Existuje samozřejmě školní vzdělávací program, kterého bych se měla držet, ale je to neustálé hledání, proces, co všechno by tam mělo být. Hodně přemýšlím o tom, s čím by se v hodinách žáci měli potkat. A za těch pět let se to dost proměnilo. Mám před očima každou třídu, každou skupinu žáků a vidím, že každá potřebuje trochu něco jiného. Mělo by jít o to vysvětlit pojmy, hledat souvislosti, předat určité vědomosti. Já dávám přednost tomu pro ta děcka tam být, vyslechnout je, být jim blízko, reagovat na to, o čem jsou ochotni mluvit. Často se poprvé odvažují nahlas formulovat své dost zásadní otázky. Často si říkají o pomoc, někdy o ni i volají. Chci ukázat, že jsem tam pro ně. Jde spíš o vztah a důvěru.

Není trochu rozpor v tom být učitel a známkovat vědomosti a zároveň být kaplan, spirituál, ta vrba, které se děti svěří se svým trápením?

Je v tom rozpor, ale na druhou stranu si jedno bez druhého nedovedu představit. Kdybych neměla jako kaplanka tyto hodiny v rozvrhu a nesetkávala se pravidelně se všemi žáky, ten vztah mezi námi by nefungoval. Než člověk získá důvěru, to trvá. Takto jsem se studenty hodně a pravidelně, čas je dán rozvrhem. A jsem tam zároveň v kaplanské roli, té pomáhající, provázející.

Takže jenom nabídka pomoci nebo konzultační hodiny by nefungovaly?

Určitě ne. Ten společně strávený čas, rozhovory, hledání, to by chybělo. V hodinách mě žáci poznávají, vidí, jak na ně reaguju, získávám důvěru. A pak se třeba osmělí a přijdou s něčím, co je trápí. Někdo přijde brzo, třeba po měsíci. A někdo třeba po roce. Ale přijde, protože chce. A ví, že může.

A co splnění vzdělávacího programu?

Já doufám, že vlastně plním, co v těch hodinách

mám předestřít – představit základy křesťanství. Jsem tam taková, jaká jsem. Nepředávám jen teorii, ale snažím se na sobě a svém přemýšlení ukazovat, jak víra ovlivňuje mé postoje, hodnoty, pohled na situace, na bolavé a těžké věci. Snažím se to, co vnímám jako nosné a utvářející, představovat na svém životě. Že to, co přinesl Ježíš, se dá nějak žít. Nebo zkoušet žít. A že to má smysl. Snažím se jim představit „praktickou víru“. Včetně vlastních pochyb, hledání, nejistot. A taky se hodně snažím jim naslouchat a dávat najevo, že tu jsem i pro jejich otázky, hledání, nejistoty. Že tu jsem pro ně. Často jsou to silné momenty. Žáci nevidí jen ty pojmy a poučky, ale autenticitu. A z toho pak může růst oboustranná důvěra.

Jak se pak takový předmět známkuje?

Dávám všem převážně jedničky. Zlepšuju jim průměr na vysvědčení. Říkám jim, že tu nejsem jako učitelka, ale jako kaplanka. A oni potřebují v tom kolotoči předmětů a náročných odborných předmětů zažít v rámci rozvrhu „jinou“ hodinu. Vědí, že v mé hodině nemusí být ve stresu, zažijí uvolnění, odpočinek, pohodu. Samozřejmě ne každý na to přistoupí, jsou studenti, kterým je to úplně jedno. Ale většina je ráda. Zrovna včera za mnou přišly třetíčky, že by se mnou chtěly mít hodinu, jestli nemám u nich napsaný nějaký supl, že se mnou chtějí mluvit. Základy křesťanství

jsou totiž jen v prvních dvou ročnících, ve třetím a čtvrtém už ne. A je vidět, že jim to chybí. I ta forma vydechnutí během dopoledne, i to, že je tu prostor, kdy spolu můžeme mluvit.

Jak vycházíš s žáky z oboru ošetřovatelství, což je vlastně učební (ne studijní) obor a děti zde mají často mnohá omezení?

Je to proces. Oni během těch tří let, co jsou žáky naší školy, zrají. Jsou to děti, které většinou mají nějaké limity a k tomu spoustu problémů. Často nemají dobré rodinné zázemí. Já je mám ráda. Jsou empatičtí, citliví, hodní. Sociální inteligenci mají na vysoké úrovni často právě proto, co zažívají v osobním životě. Samozřejmě nastoupí i žáci, kterým to nic neříká, ale ti často zase odejdou.

O čem v hodinách nejčastěji mluvíte?

Často svým žákům opakuji, že jsou fakt dobří, že je obdivuju. Představím si, jak jdou ve druháku, to znamená šestnáctiletá děvka, na praxi a jdou umývat nebo krmit staroušky či ležící pacienty. Na rovinu jim říkám, že já bych takovou práci jako dospívající nezvládla. Zdůrazňuju jim, že jsou to oni, kdo se těch lidí dotýká, kdo s nimi mluví, kdo jim je ze všech nejvíc nablízku. Na nich hlavně záleží, jak se klient či pacient bude cítit. Jestli bude mít strach, nebo ne, jestli ztratí svou důstojnost, když bude třeba už nemohoucí. Nebo od koho uslyší slovo útěchy či zakusí pocit lidské hodnoty. Říkám jim, že si jejich práce velmi vážím a že je to práce důležitá, i když to možná společnost ne vždy tak vnímá. Hodnota člověka, pokora, vzájemné vztahy, respekt, úcta, vzácnost a křehkost života – o tom se s žáky snažím hodně mluvit, to se mi zdá jako základ křesťanství pro ty, kdo o křesťanství dosud nic neslyšeli. A o to v tom předmětu jde.

Tyto děti mají často také vážné problémy: záškoláctví, někdy i horší věci

jako sebepoškozování či sebevražedné sklony. Jak se pereš s těmito věcmi?

Těžko. Řada dětí je z rozbitých vztahů, problémy se často stupňují a nabalují. Přidal se covid a nucená izolace, což je v tomto věku tragédie. Teď k tomu přistupuje nejistota materiální, válka za humny, hroutící se jistoty tam, kde dříve byly. Mnohé děti zažívají věci, které by v šestnácti, sedmnácti rozhodně zažívat neměly. Když to srovnám s předchozími „generacemi“ žáků, jsou ti dnešní mnohem více nejistí, rozhození, neví, proč tu jsou, co bude, co bude se světem, jestli nebude třetí světová... To slyším každou druhou hodinu. Ty děti se vnitřně klepou a většinou nemají, s kým by to probraly.

bohoslužby na zahájení školního roku

Jak to zvládáš při nemalém počtu žáků?

Poslední dobou mám čím dál víc pocit, že jim nemám, jak pomoci. Psychologové nejsou, psychiatři nejsou, všude dlouhé čekací lhůty. A já vidím každou chvíli akutní stav děvka zralého pro okamžitou pomoc, a když už se nějakého odborníka podaří zkontaktovat, dostaneme termín za čtyři měsíce. To je neúnosné. Někdy se cítím bezmocná. Nechci ani nemůžu fušovat do jiných oborů a tohle je mnohdy nad moje síly.

Jak to vnímají ostatní kolegové?

Míváme porady, kde dost věcí probereme. Žáků máme dvě stovky, to je počet, kdy za každým jménem ještě dokážeš udržet tvář. Často pro- ►

bíráme jednotlivé žáky a bavíme se o tom, jak jim studium jde, na co jsou šikovní, kde je problém a podobně. Vždycky mě potěší, když třeba slyším o dívence, která je na učení slabá, ale na praxi si ji nedovedou vynachválit, s pacienty komunikuje příkladně, a ještě ji to baví. To úplně zahřeje u srdce.

Co se ve škole děje navíc, nad povinnou výuku?

To nám v minulých dvou letech hodně rozbil covid, ale letos už zase začínáme s pravidelnými aktivitami; třeba polévkové dny. Tím navazujeme na tradici naší školní budovy. Kdysi tu byla církevní škola, kde učily řádové sestřičky, a ty vařily chudým dětem polévku. A my dvakrát do roka také podáváme polévku a máme to spojeno s přednáškami a dalším programem. Letos tu například byli záchranáři, porodníci, vodiči slepeckých psů nebo pracovníci z hospice. Měli praktické ukázky ze svých oborů, aby studenti viděli, co je může ve zdravotnické praxi potkat. Tak jsme (jako) rodili, zachraňovali a vodili nevidomé. Žáci si tak udělají obrázek o tom, co by je zajímalo, kam by se chtěli v profesním životě posunout.

Daří se žáky získávat pro akce mimo školu?

Ano, někteří se účastní sportovních soutěží, měli jsme školní ples, angažují se v „krabici od bot“. A někteří žáci chodí jako dobrovolníci do jednoho zařízení pro seniory a dělají jim tam takovou „kavárničku“. Povídají si s nimi, když je pěkně, vyvezou je třeba do zahrady, čtou jim. Je to ve spolupráci s Adrou, jmenuje se to Set-Kavárna a žáci se tam střídají. Baví je to. A vidí v tom smysl. Což je úplně bezvadné!

Jak žáci berou bohoslužby?

Tak třeba zrovna teď jsme měli po třech letech (po covidu plus po opravě školní budovy) vánoční bohoslužby tady v Líšni. Míváme je v katolickém kostele, je to velice hezké prostředí. A moc se to povedlo. Měla jsem pocit, že i ta

vánoční zvěst tam rezonovala. Byli jsme tam opravdu spolu. A k tomu další rozměr – máme ve škole i Ukrajinky i Rusky. Brácha – nezvěstný. Brácha na druhé straně – nezvěstný. Napětí z války se společně podařilo ukočírovat, na to jsem hrdá. V kostele brečely všechny.

Jsou vaši absolventi hrdí na svůj obor?

Kéž by byli vybaveni hrdostí na to, že jdou dělat dobrou věc. Žádání jsou, to víme. Ale nevím, jestli v těch osmnácti, devatenácti jsou schopni to takhle vnímat. Mám dojem, že v tomto věku řeší úplně jiné věci, že toto přijde později, až s nějakou zralostí.

Co tě nejvíc naplňuje v práci školní kaplanky?

Jsou okamžiky, kdy vidím smysl. Třeba dneska. Skončila poslední hodina, děcka odcházejí ze třídy a asi osm jich jde kolem mě a říkají: Můžu vás obejmout? Můžu vás obejmout? Obejmeme se, vím, že to potřebují. Beru to jako zpětnou vazbu svého přístupu k nim a toho, jak vedeme společné hodiny. Je to silné i pro mě.

To je tedy vzácná zpětná vazba!

Nebo po bohoslužbách na začátek školního roku. Já stojím v taláru ve dveřích a při vycházení z kostela mně deset, dvanáct studentek skočí kolem krku. Super! Je to projev jakési blízkosti a důvěry. Z toho mám velkou radost.

Chodí za tebou jako za vrbou?

Taky. Cítím, že důvěra panuje velká, když za mnou přijdou s tím, co je tíží. A jsem třeba první, komu to řeknou. Tady vidím velkou roli a potřebu školního kaplana. To nejspíš dospívající „velké dítě“ má za kým přijít, když doma ani v okolí nikoho nemá.

Je to pro tebe náročné? Nejsi někdy vyřízená?

No, to jsem. Například před Vánocemi už toho bylo hodně. Hlavně když se k tomu přidá ještě ta bezmoc, o které mluvíme výše. To mě opravdu vyčerpává.

Máš možnost supervize nebo nějaké pomoci?

Velkou oporou pro mě je naše ředitelka Renáta

Michálková. Spolu mnoho věcí rozebereme a rozumíme si. To už pak není moje ředitelka, ale přítelkyně na stejné vlně. To mně velice pomáhá. Jednou za rok se v Bělči setkáváme kantoři i kaplani ze všech škol Evangelické akademie. A to je moc fajn, je to příležitost ke sdílení. Starosti jsou vlastně všude podobné, žáci také, tak se to probere. I jako kaplani se scházíme, jsme v rámci EA čtyři.

Jak bys své působení na střední zdravotnické škole shrnula?

Já nejsem vůbec akademický typ. A ocitla jsem se ve školství, což by mě nikdy nenapadlo. Asi toho ty děti moc nenaučím, co se znalostí týče. Ale přijdou a obejmou mě. Kdo to má!

Daniela Ženatá

EKUMENICKÉ VZTAHY

Církevní vedení přivítalo delegaci slezských evangelíků

Církve hovořily o aktuálních tématech

Zástupci Slezské církve evangelické augsburského vyznání (SCEAV) navštívili ve dnech 16. a 17. ledna 2023 ústředí Českobratrské církve evangelické (ČCE). Společně jednali o aktuálních tématech i výzvách.

Sedm členů církevní rady SCEAV se sešlo se synodní radou ČCE a se zástupci ústřední církevní kanceláře, aby společně jednali o aktuálním dění ve svých denominacích i v české ekumeně.

Na programu se objevila témata jako formy práce s mládeží (její vzdělávání, hodnoty a naděje...), ordinace žen v církvi (specifika jejich služby, otázky genderu), digitalizace

některých agend v církvi, hospodaření (zkušenosti se samofinancováním, výhled do budoucna, příklady dobré praxe...) nebo diakonická práce. Řeč byla také o prevenci zneužívání moci v církvích, resp. otázka, jak takové jevy účinně odhalovat a eliminovat. ►

Kromě biskupa Tomáše Tyrlika, jeho náměstka Martina Piętaka a církevního kurátora Vladislava Blahuta se zúčastnili personalistka a vedoucí ekonomka SCEAV Alena Kukuczová, pastor Roman Brzezina a neordinovaní členové církevní rady Daniel Szmek a Jiří Ziętek. Za ČCE byli kromě členů synodní rady přizváni také pracovníci oddělení ekumenických

vztahů ústřední církevní kanceláře (ÚCK) Pavel Hanych a Daniela Hamrová a tajemník ÚCK Martin Balcar.

Obdobné návštěvy probíhají pravidelně, protože obě instituce procházejí podobnými procesy a řeší srovnatelné problémy.

Jiří Hofman foto: ARO

TÝDEN MODLITEB ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ

Ekumenické modlitby propojily církevní společenství v Česku i ve světě

Tradičním obdobím Týdne modliteb za jednotu křesťanů jsou na severní polokouli dny 18. – 25. ledna. Tato data navrhl v roce 1908 Paul Wattson, a tak spojil svátky sv. Petra a sv. Pavla, takže má tato doba symbolický význam. Na jižní polokouli, kde leden patří do období prázdnin, církve k oslavě Týdne modliteb často využívají jiné dny, např. kolem letnic (jak zněl návrh Hnutí pro víru a řád v roce 1926), které mají také symbolický význam pro jednotu církve.

Příprava tématu je letos v režii minnesotských křesťanů. Vyjádřili v něm obavu z rasismu. Téma Týdne modliteb za jednotu křesťanů pro rok 2023 vybrala a materiály připravila skupina křesťanů ve Spojených státech amerických, svolala je Minnesotská rada církví. Pracovní skupina vybrala jako téma pro rok 2023 verš: „Učte se činit dobro. Hleďte právo.“ (Iz 1,17)

„Letošní Týden modliteb za jednotu je podle mého názoru mimořádně důležitý. Připravili jej křesťané z Minnesoty, jednoho ze států USA, kde je nejvyšší mezirasové napětí – a soustředí se právě na rovnost všech lidí před Hospodinem. Součástí brožury k tomuto týdnu jsou také

zajímavé texty o tom, jak v Minnesotě vnímají rasismus, zvláště po vraždě Georga Floyda, a jak se jej snaží jako církve společně odstranit. Když se mluví o rasismu a diskriminaci, je to často nepříjemné. Ale v církvi bychom měli mluvit i o nepříjemných tématech,“ řekl k tomuto ročníku Mikuláš Vymětal, farář ČCE pro menšiny.

„Ekumenický Týden modliteb za jednotu křesťanů se nese v duchu zdůraznění rovnosti před Hospodinem, když si chceme ještě více uvědomovat, že i při velké rozdílnosti našich

pohledů a názorů je nutné, abychom byli především syny a dcerami Božími. Právě tato identita má být natolik hluboká a vnitřně prožívaná, aby byla schopna překonat všechny rozdíly, které nevedou k jednotě a společenství, ale spíše nás předurčují k osudovému rozdělení,“ uvedli v předmluvě k českému překladu studijních materiálů představitelé Ekumenické rady církví v ČR a České biskupské konference.

V Chrudimi se propojila čtyři církevní společenství

K ekumenickému společenství v rámci modlitebních týdnů jsme se v Chrudimi sešli dvakrát. Poprvé 11. ledna v Aliančním týdnu modliteb s tématem „Dobrý pastýř“. Setkali jsme se na evangelické faře, zastoupeny byly všechny čtyři církve, v Chrudimi působící (Církev bratrská, Církev československá husitská, Českobratrská církev evangelická, římskokatolická církev).

Kázáním na text Jan 10,1–15 sloužil kazatel Církve bratrské. K modlitebnímu společenství jsem nabídla texty modliteb z připravených materiálů, nakopírované na lístečcích. Tak se mohli přidat i ti z účastníků, kteří by vlastní modlitbu neformulovali. Tato možnost se setkala s dobrým ohlasem. Společenství jsme zakončili rozhovorem kolem stolu s občerstvením.

Druhé setkání jsme měli 18. ledna v kostele u sv. Kateřiny jako bohoslužby v týdnu Modliteb za jednotu křesťanů. Liturgii připravil a vedl kolega z římskokatolické farnosti, kázala jsem já na text z proroka Ámose 5,14–15b. Jako lektoři biblických čtení a přímluvných modliteb se podíleli duchovní i laici ze všech zúčastněných církví. Milou součástí i tohoto setkání byl rozhovor po skončení bohoslužeb, kdy jsme postávali v kroužcích v docela studeném kostele.

Anna Lavická, FS Chrudim

Renesance ekumeny v Berouně

V Berouně aktuálně prožíváme malé ekumenické probuzení. V prosinci jsme v rámci městských adventních trhů společně uspořádali „Modlitbu za Ukrajinu“. Na hlavním náměstí,

provoněném svařeným vínem, jsme vánoční příběh o Boží rodině poutníků a uprchlíků propojili s příběhy Ukrajinců, se kterými již téměř rok žijeme ve stejném městě.

Nadšení z povedené události jsme přenesli do lednových ekumenických setkání, která vyvrcholila nedělními bohoslužbami šesti církví (Českobratrská církev evangelická, Církev československá husitská, Církev adventistů sedmého dne, Církev bratrská, Svobodný křesťanský sbor, římskokatolická církev). Plný kostel, živelné romské chvály, úsměvy a bezprostřednost. Pro mě svědectví o tom, že ekumenismus není nutně jen jakási upocená snaha působit alespoň pár dní v roce jednotně, ale že je to cesta návratu ke Kristu, ve kterém jsme všichni a vše jedno (Kol 3,11).

Jordan Tomeš, FS Beroun

Kobylišť evangelíci a katolíci k sobě mají blízko. Nejen geograficky

Evangelický sbor v Praze-Kobyliších a římskokatolická farnost svaté Terezie v téže městské čtvrti jsou od sebe vzdáleny jen pár set metrů. Již mnoho let se při pořádání Týdne modliteb za jednotu křesťanů střídáme: V jednom roce má přípravu bohoslužeb na starosti jedna farnost, zatímco z té hostující se ujímá její farář kazatelské služby. V následujícím roce si pak role vyměníme. K bohoslužbám samozřejmě zveme celou kobylišskou ekumenu – pravidelně se jí účastní zejména členové Křesťanského společenství Praha-Sever. V tomto roce se modlitební setkání konalo v našem kostele U Jákovova žebříku. Neodmyslitelnou součástí je následující posezení, někdy spojené i s diskusními skupinami, při nichž je možné probírat různá témata víry, informovat se o tom, co naše společenství pořádají, a trochu víc se vzájemně poznat. Nechybí také něco k snědku a dobré víno. Ekumenické bohoslužby probíhaly v Kobyliších nepřerušeně i v covidové době, přestože v roce 2021 jsme se museli držet předepsaného omezeného počtu účastníků. Letos jsme se sešli už bez roušek, nebáli jsme se vzájemně si podá- ►

vat ruce a domů jsme nespěchali. Tak za rok zase u Terezičky.

Ondřej Kolář, FS Praha-Kobylisy

Církevní představitele hostila metodistická církev

V pondělí 23. ledna v modlitebně Evangelické církve metodistické v pražské Ječné ulici se pak konaly slavnostní ekumenické bohosluž-

by, které společně připravily Ekumenická rada církví v ČR a Česká biskupská konference. Bohoslužeb se účastnili zástupci členských církví obou institucí, včetně předsedy ERC Tomáše Tyrlika, předsedy ČBK Jana Graubnera či synodního seniora ČCE Pavla Pokorného. Kázal plzeňský biskup a delegát ČBK pro ekumenismus Tomáš Holub.

Adéla Rozbořilová

CÍRKEVNÍ STAVBY

Otevřme bránu!

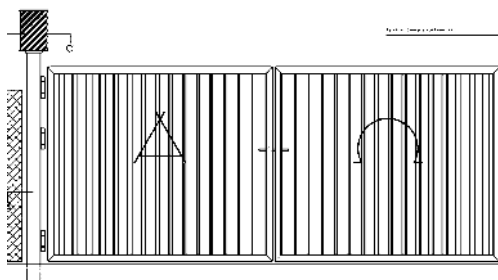
Altán a kříž od Davida Vávry doplní v Chrástu také nový vstup

Na evangelické faře a přilehlé zahradě v Chrástu už dlouho otevírají brány k bohoslužbám i ke komunitním a kulturním setkáním. Proto se místní rozhodli doplnit skleněný kříž a altán také novým ztvárněním vstupu na farskou zahradu. Stejně jako u předchozích pozoruhodných děl i v tomto případě je autorem návrhu architekt David Vávra.

Před několika lety jsme začali uvažovat o novém vstupu na faru, který by měl uměleckou hodnotu a vyjadřoval obsah křesťanského poselství. Oslovili jsme architekta Davida Vávru, s nímž jsme spolupracovali už na stavbě altánu a instalaci skleněného kříže na farské zahradě, které slouží nejen místním, ale lákají také poutníky odjinud. David Vávra po nějakém čase navrhl bránu, která má doplnit kříž a altán a být nejen důstojným a sdělným vstupem na faru, ale svým umístěním také zušlechťením veřejného prostoru naší obce. Před prázdninami 2022 jsme se rozhodli projekt uskutečnit.

Dveře a brány nás provázejí na každém kroku. Ale jsou to zvláštní místa! Stačí jeden krok a člo-

věk se může ocitnout v úplně jiném „světě“. Ve starověku hrály ve městech brány důležitou roli jako místa veřejného i náboženského života. Zvláštní význam mají v Bibli bohatě zdobené brány jeruzalémského chrámu. Žalmista na tomto místě vyjadřuje radost ze setkání s Hospodinem:

vizualizace nové brány

„Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy.“ (Ž 24,7) „Brány spravedlnosti mi otevřete, vejdu jimi vzdávat chválu Hospodinu.“ (Ž 118,19) A Ježíš sám o sobě říká: „Já jsem dveře. Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn, bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu.“ (J 10,9)

Křídílům navržené kovové brány dominují velká písmena alfa a omega, tedy první a poslední znak řecké abecedy. V poslední biblické knize Zjevení Janovo označují Krista, který stojí na počátku i na konci dějin. Směrové lišty veřejí vytvářejí optický dojem půlkruhu. A po stranách budou svítit lucerny ze spěkaného skla, které vytvoří osobně autor návrhu.

Brána, která by se měla místním i poutníkům otevřít během letošního roku, bude stát asi

čtvrt milionu korun. Velkou část už chrástečtí evangelíci vybrali. Pro zajištění zbývajících částky vyhlásili veřejnou sbírku na portále Donio (<https://www.donio.cz/otevreme-branu>). Tam zájemci najdou i osobní videopozdrav Davida Vávry, který dárcům také přislíbil kresbu s motivem brány s osobním věnováním.

Karel Šimr, foto: FS Chrast u Plzně

EKUMENA

Pražské teologické fakulty a školy slavily společně

Studenti se připojili k Týdnu modliteb za jednotu křesťanů

V úterý 17. ledna, tedy v předvečer celosvětového Týdne modliteb za jednotu křesťanů (18.–25. 1.) se sešli studenti a pracovníci teologických škol a fakult v Praze ke společnému slavení bohoslužeb.

Letošní setkání v půvabném gotickém prostoru husitského kostela sv. Václava na Zderaze navázalo na řadu setkání z předchozích let a jednalo se již o 16. ekumenickou studentskou slavnost. Podíleli se na ní studenti všech tří teologických fakult Univerzity Karlovy, Institutu ekumenických studií, Evangelikálního teologického semináře, Husova institutu teologických studií a VOŠ JABOK. Podklady pro letošní Týden modliteb připravili bratři a sestry z Minnesotské rady církví v USA. Odráží se v nich bolest z rozdělení mezi lidmi různých ras, a my jsme přitom mysleli i na mnohá rozdělení, která zažíváme v naší společnosti mezi sebou.

V kázání se studenti každý rok střídají a letos jim posloužil student KTF UK Ondřej Kříž.

Inspirací mu byl text z 25. kapitoly Matoušova evangelia, podobenství o ovčích a kozlech.

Trochu váhavě a neobratně jsme se pokoušeli zpívat písně v angličtině, vycházející z různých tradic amerického křesťanství: chvalozpěv původních obyvatel, afro-americký spirituál, metodistický hymnus, presbyteriánský gospel. Nakonec i to může být symbolickým výrazem ekumeny – namísto prosazování vlastních ►

způsobů nebo hledání neutrálních projevů se zkoušet přidat třeba nedokonale k jazyku bratří a sester a zakusit jejich zbožnost. Není snadné zorganizovat setkání z tolika různých směrů, a ještě ke všemu ve zkouškovém období, a patří za to dík především organizátorům z Církve československé husitské, která setkání společně s Ekumenickou radou církví v ČR zajišťuje.

Bylo to pěkné shromáždění. Tak jako v předchozích letech patřily i k letošní slavnosti také pozdravy akademických pracovníků z jednotlivých pracovišť, rozhovory a pak také pozvání ke společnému posezení v nedaleké hospůdce.

Jana Hofmanová, foto: ARO

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB

Pastýře známe všichni...

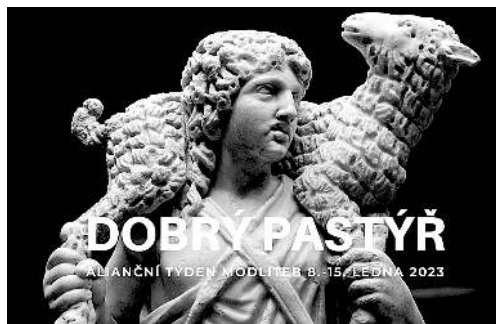
Letošní téma přineslo ujištění

Práce vesnické farářky s sebou přináší kromě mnoha pozitiv i menší pestrost, než má třeba farář ve větším městě. I proto se vždy těším na Alianční týden modliteb. Je to hezká příležitost potkat se v rámci ekumeny, zažít křesťanskou víru jinak, koukat se na věci z trochu jiných úhlů. Alianční týden je rozhovor. Domácí sbor nabídne liturgii, do které vstoupí hostující kazatel svou homilií, při přímluvné modlitbě se spojí křesťané z různých církví a celé to završí rozhovory po bohoslužbách.

Je moc dobré, když se napříč církvemi umíme potkávat, když dokážeme mluvit i o tom, co nás rozděluje, a přitom nesoudit. Člověka vždy znovu překvapí, že to, co se mi zdá jasné, jednoznačné, může někdo vnímat naprosto odlišně.

Letošní Alianční týden byl výjimečný v tom, že se obracel k 23. žalmu a jeho ozvěnám v Písmu. Jeden by si mohl myslet, že zabývat se celý týden známými, často čtenými a citovanými texty z Písma nebude žádná zábava, že se to brzy omrzí. Ale je to právě naopak; každý známe ten žalm, každý máme nějakou představu dobrého pastýře, a proto nemusíme nic nově vytvářet. Jen si při návštěvě cizí zbož-

nosti, při tom pohledu z jiného úhlu dobarvíme a dotvoříme to, co v nás již dlouho bylo.

V některých letech má Alianční týden provokativní témata, chce zvednout ze židle, rozproudít stojaté vody. Letos to bylo jiné, 23. žalm s sebou nepřinesl rozčarování, spíš ujištění, že i když jsme každý jiný, máme jednoho dobrého pastýře. Myslím, že to bylo do této neklidné doby ideální téma. Alianční týden modliteb se konal ve dnech 8.–15. ledna 2023. Jeho organizátorem je česká evangelikální aliance, která vytváří modlitebního průvodce. Jaké cirkve se během Aliančního týdne setkají, závisí na místě konání, náš sbor se setkává s dalším evangelickým sborem, s katolíky, s Církví bratrskou a s adventisty.

Anna Peltanová, farářka ve Vanovicích

Farářský kurz ve znamení ekologické krize

Péče o životní prostředí není okrajové téma. Ani v teologii

V dnech 23.–27. ledna se konal jako každoročně pro kazatele naší církve Farářský kurz. I tentokrát jej hostily prostory Pedagogické fakulty UK v Praze. Jako letošní téma vybrali pořadatelé téma „Nové nebe a nová země“, inspirované veršem z biblické knihy Zjevení Janova (Zj 21,1). Základní otázkou, kterou si kazatelé sami položili, když ji vetkli i do podtitulu tématu, bylo, čím nás křesťanství vybavuje pro ekologickou krizi.

„Když jsme téma pro letošní Farářský kurz vybírali, byli jsme si vědomi toho, že je mnoho témat, kterým bychom se měli věnovat. Vůči ekologii jsme ale dlouho cítili dluh,“ přiblížil dosavadní předseda Spolku evangelických kazatelů a pražský senior Matěj Opočenský.

Tradičně jsou s Farářským kurzem spojeny také pondělní bohoslužby v předvečer zahájení hlavního programu. Ve zcela zaplněném kostele sv. Martina ve zdi je společně vedli Alžběta Hatajová, farářka v Sázavě, a David Šorm, kazatel v Horní Krupě. Bratr Šorm kázal na text podobnosti o milosrdném Samařanu (Lk 10,25–37). Součástí liturgie byla též večeře Páně, při níž přijímající vytvořili veliký kruh, který obepnul celý obvod presbytáře i všech tří lodí. Rezonovalo zde také nedávné úmrtí žižkovského kazatele Pavla Kaluse. Pietní vzpomínku mu věnoval Matěj Opočenský. Součástí bohoslužeb byla také chrámová sbírka. Organizátoři se jejím výtěžkem v konečné výši přes 11 000 Kč rozhodli podpořit aktivity na podporu ochrany biodiverzity, péče o českou krajinu a lepší správy

lesů v Česku, které činí Hnutí DUHA. Záznam bohoslužeb je k dispozici na youtube.

Úvodní den programu se věnoval stvoření. Nizozemská teoložka představila koncepci ekofeministické teologie

Cyklus přednášek zahájil svým příspěvkem teolog a odborný asistent na katedře teologické etiky ETF UK Jan Zámečník. V přednášce s názvem „Zrcadlo pokoje, sténání tvorstva a obrazy spásy“ se věnoval rozporu mezi ideálem harmonie člověka a mimolidského tvorstva, jak o něm čteme v biblické zprávě o stvoření, a každodenně potvrzovanou praxí světa, spjatou s násilím a utrpením. Vycházel přitom z myšlenky apoštola Pavla, který vyslovil naději, že stvoření bude spolu s člověkem vysvobozeno z otroctví zániku.

Prvním zahraničním osvěžením programu byla významná teoložka a farářka protestantské církve v Nizozemí Trees van Montfoortová. I ta se ve svém příspěvku zabývala stvořením. Zdůraznila, že ekologická krize je krize spirituální. V analýze některých biblických textů, zejména Gn 1 a Ž 104, ukázala důrazy ekofeministické teologie. Poukázala například na alternativu k antropocentrickému čtení Gn 1, kde bývá stvoření člověka považováno za vrchol Boží stvořitelské potence. Van Montfoortová naproti tomu ukazuje, že člověk není střed stvoření, ale jeho součást. Stvoření přitom interpretuje nikoliv jako ukončený proces, ale jako proces neustále probíhající, a to za participace stvořeného, tedy lidí, zvířat a přírody. „Tvoření je stálý, pokračující pohyb Božího ducha, který umožňuje, ►

aby život začal existovat. Neodehrává se jednostranně, ale ve spolupráci se zemí a s jejími obyvateli.“

Kazatelé vyzpovídali synodní radu.

Zajímal je průběh plnění strategického plánu i péče

o presbytery

Po přednášce Trees van Montfoortové následoval další očekávaný bod programu, a sice rozhovor s členy synodní rady a tajemníkem ústřední kanceláře. Pořadatelé rozdělili pořad do tří tematických bloků.

První se týkal ochrany životního prostředí tak, jak ji chápe a realizuje Českobratrská církev evangelická. Moderátoři konfrontovali synodní radu s existujícími materiály, jako jsou prohlášení synodů, etický investiční kodex církve, programové prohlášení synodní rady nebo třeba systém vnitrocírkevních grantů. Chtěli vědět, zda nezůstává jen u slov, ale zda se jako církev posouváme také k činům.

„Odluka od financování státem znamená významný posun. Dříve jsme byli financováni z daní, které stát vybírá mimo jiné také z těžby nerostných surovin, z energetiky, loterií i zbrojního průmyslu. Nyní je to naše odpovědnost. Jako církev z toho profitovat nechceme a své investice jsme dobrovolně omezili Etickým kodexem, a tím i snížili očekávané výnosy,“ uvedl synodní kurátor Jiří Schneider. K otázce, zda ekonomika postavená na růstu není příčinou environmentální krize, dodal: „S růstem jako metaforou pracujeme i teologicky. Není to tak, že v duchovních věcech by růst neplatil. Svět tak zkrátka funguje a my se od něj můžeme těžko odříznout. Můžeme se ale uskromnit ve svých potřebách. Jsem dost skeptický vůči představě totálního obratu, který najednou nastolí globální nerůst. To je pro mě těžko představitelné.“

Druhý blok postihoval otázky aktuálního stavu a provozu ČCE. Řešila se pastorece ve farních sborech, role výpomocných kazatelů, systém administrativy i klíčoví lidé z řad laiků

(kurátoři, presbyteri). „Presbyteri a kurátoři jsou pro nás klíčoví lidé. Jsme rádi, že je na to ze Spolku evangelických kazatelů kladná odezva. Snažíme se o ně pečovat, nabízíme různé kurzy a vzdělávání. Budeme vděční také za vaše podněty, jak to zlepšit,“ vyzvala Simona Kopecká.

„Kurátor by měl mít na starost hlavně hospodářské věci. V reálném životě to takhle ale často nebývá. Hodně záleží na tom, jak je v konkrétním sboru práce rozdělena, jaký je farář, jaký je kurátor. Je důležité, aby si kurátoři uvědomili, že nejsou manažeři s neomezenou mocí, kteří sbory někam potlačí, ale zároveň mají možnost do toho mluvit, a ne vše odkývat. Všichni by ale měli vědět, že jsou součástí týmu,“ řekla Jana Šarounová k otázce, jaké kvality by měl mít kurátor sboru.

z úvodní bohoslužby

„Cítím se jako partner seniorátních kurátorů a jsem připraven se s nimi setkávat. Jsem tu od toho, abych tímto způsobem pečoval o seniorátní kurátory a podle možností i s kurátory ze sborů. Cítím to jako velkou potřebu. Dělat něco dobrovolně pro církev dnes je úplně jiné, než to bylo za totality, kdy toho, co člověk mohl dělat, nebylo mnoho, a tak bylo více času na práci pro církev. S klesajícími počty členů církve klesají i počty ochotných laiků,“ připomněl Jiří Schneider.

„Už před dvěma lety se zjistilo, že vzdělávání ze strany seniorátů nebylo úplně srovnatelné. Proto synodní rada iniciovala model centrálního vzdělávání. Ten se podařilo realizovat s využitím pedagogů působících na Evangelické teologické fakultě,“ přiblížil Ondřej Titěra. Dobrý zájem o kurz přitom podle něj nespovídá o tom, že by byl nadměrně náročný. „Tento první rok, kdy nový kurz běží, ještě vychytáváme drobné nedostatky. I přesto se přihlásilo celkem 19 lidí,“ doplnila Simona Kopecká. Problémem je podle ní nízká účast výpomocných kazatelů na akcích, které pro ně církev pořádá. „Vždy na podzim připravujeme setkání a vzdělávání výpomocných kazatelů. Loni jsem všech 150 obeslala osobním mailem, že se setkání koná. Přesto se zúčastnilo pouze 22 z nich.“

Naopak se daří do církevního dění více zapojovat mládež, jak potvrdil synodní senior Pavel Pokorný. Synodní rada společně s celocírkevním odborem mládeže totiž v minulých měsících společně vyzvala senioráty k tomu, aby jejich oblastní mládeže nominovaly své členy do poradních odborů synodní rady. Pokorný přitom sdělil, že se uchazeči z řad mládeže přihlásili téměř do všech poradních odborů. „Chceme mladé přizvat, aby si to vyzkoušeli a aby poznali, jak práce v poradních odborech vypadá,“ vysvětlil.

Část diskuse se týkala uvažované reformy seniorátů, která by na jedné straně mohla přinést zefektivnění byrokratické zátěže a uvolnila by ruce ke skutečné službě v regionech, na straně druhé by ale znamenala také významné změny ve velikosti seniorátů, zejména v jejich schopnosti fungovat dohromady jako jedno přirozené regionální společenství.

Třetí tematický celek přinesl přímé otázky z publika. Zaplněná aula pedagogické fakulty, kde se sešly asi dvě stovky farářů, výpomocných kazatelů, pastoračních pracovníků, studentů a pedagogů Evangelické teologické fakulty a dalších účastníků z řad veřejnosti, měla možnost ptát se církevního vedení na aktuální témata. Znovu zde rezonovala otázka budouc-

nosti menších sborů, role farářů, vzdělávání i asistence ústředí při realizaci (nejen ekologických) projektů ve farních sborech. Padla také otázka opětovného vydání zpěvníku Svítá. „Problém je v autorských právech. Poznali jsme to i nedávno při přípravě nového evangelického zpěvníku. V případě ochoty a zájmu vytvořit nový zpěvník jsem nakloněn spolupráci. Vlastními silami na to ale ústředí nezvládne. Svítá bez revize autorských práv znovu vydat nelze,“ osvětlil vedoucí tajemník Martin Balcar.

rozhovor se synodní radou

„Kažte evangelium. Kažte je nadšeně, aby lidi rádi chodili na bohoslužby a aby třeba občas někdo zjistil, že chce studovat teologii a stát se taky farářem,“ vyzval závěrem přítomné Ondřej Titěra.

Večer s pelikány aneb hlas (z) Ameriky

Pomyslným hřebem úterního večera pak byla přednáška „O Bohu, pelikánech a ekologické krizi“ amerického teologa a představitele procesuální teologie Jaye B. McDaniela, který se publiku Farářského kurzu představil na dálku – skrze platformu Zoom. Českému publiku může být známý například jako autor knihy *O Bohu a pelikánech*, která nedávno vyšla v českém překladu péčí nakladatelství Biblion. A o pelikánech byla řeč i tentokrát. „Pelikán bílý se ►

rodí tak, že samice naklade do hnízda s dvoudenním odstupem celkem dvě vajíčka. Pakliže se první mládě vylíhne a je zdravé, matka vykopne to druhé z hnízda. Pokud však první zemře, to druhé v hnízdě zůstává a matka je odchová. Proto se o druhém mláděti někdy hovoří jako o záložním,“ vysvětlil McDaniel. Tento vzorec chování, který se u pelikánů uplatňuje, přitom McDaniela přiměl k teologickému tázání: Je Bůh odpovědný za utrpení druhého ptáče? A pokud ano – je to Bůh milující? Na základě této otázky potom McDaniel rozvinul svůj teologický přístup, vycházející z myšlenky panenteismu: „Panenteismus lze představit jako metaforu lůna (či těhotné ženy). Embryo je v lůnu, ale přitom mají obě vlastní tvůrčí sílu. To, co je Bůh pro vesmír, odpovídá tomu, co je embryo v lůnu. Zásadní myšlenkou v panenteismu je spolutvoření. To znamená, že Bůh a člověk vzájemně spolupracují.“

Středeční chvilka poezie

Ze středečního programu lze vypíchnout pozoruhodný příspěvek básníka a šéfredaktora časopisu Tvar Adam Borziče. V přednášce zvláště nazvané „Svět jako zraněný milenec“ se věnoval tématu spirituality těla a její souvislosti se vztahem ke světu. O vztahu mezi člověkem a světem lze podle něj hovořit prostřednictvím různých metafor. Jednou z nich je právě metafora milence či milované osoby. Blízký a srdečný vztah člověka ke světu je totiž nutným předpokladem k tomu, aby si uvědomoval jeho krásu, vzácnost a hodnotu a aby o něj pečoval jako o něco jemu vzácného. Do tohoto vztahu přitom vstupuje také tělesnost – tělesnost lidská i tělesnost světa. Člověk může tento svět vnímat nejen rozumově a citově, ale také smyslově, tedy prostřednictvím vlastního těla. Také svět existuje jako něco hmotného, má „tělo“, které je neustále zraňováno, především lidskou činností – válkou, nešetrností k životnímu prostředí, neláskou. Borzič dále hovořil o spirituálním přístupu k světu, inspirovaném současným německým biologem Andreasem Weberem. Pří-

nosem této teorie je pozitivní postoj k ekologické krizi – vyzývá k aktivní participaci na jejím řešení a nabízí konkrétní možnosti, co dělat. „Vědomí, že jsme propojeni s krásou přírody, zároveň zavazuje k jeho aktivní ochraně,“ řekl Borzič.

Další ze zahraničních hostů byla i britská teoložka, zaměřující se na teologii zvířat, Claire Linzeyová. Ve své přednášce mluvila o tradici negativního vztahu ke zvířatům v rámci křesťanské tradice a o tom, jak křesťanství přispělo k ekologické krizi, v níž se nacházíme. Zároveň představila některé tradice, které jsou v rámci křesťanství k zvířatům přátelštější, a položila otázku, zda by nám nemohly pomoci změnit náš vztah k stvoření, a to zejména k živým zvířatům.

Optimistický impulz daly příklady dobré praxe

Všichni zahraniční hosté se pak ještě jednou představili v panelové diskusi, kde mělo publikum možnost pokládat otázky. Čtvrteční podvečer byl věnován tzv. dílnám. Účastníci měli na výběr celkem z pěti možností: vyzkoušet si zážitkové cvičení s ředitelem vrchlabské Diakonie Tomášem Hawlem, diskutovat o růstu a nerůstu se zástupci platformy pro sociálně ekologickou transformaci Re-set či hovořit o lákadlech a nástrahách umělé inteligence s katolickým teologem Františkem Štěchem. Pro anglicky

mluvící pak byla v nabídce ještě společná četba vybraných biblických oddílů s Clair Linzeyovou anebo zamýšlení nad tím, co změnila válka na Ukrajině ve vztahu k přírodě s emeritním šéfem katedry teologické etiky ETF UK Jindřichem Halamou.

Pozitivní inspiraci nabídl páteční dopolední blok, věnovaný příkladům dobré praxe. Své zkušenosti představilo v krátkých vstupech hned několik řečníků, mezi nimi např. Jakub Kašpar, náměstek ředitele Krkonošského národního parku, Marek Drápal, předseda poradního odboru pro otázky životního prostředí a šéf České křesťanské environmentální sítě či Petr Mokrejš, vedoucí projektového oddělení ÚCK a někdejší zaměstnanec Státního fondu životního prostředí.

V samotném závěru konference se představili zástupci ústřední církevní kanceláře v čele s Martinem Balcarem, kteří popsali, na čem ústředí v současnosti pracuje a co se již podařilo dokončit.

Součástí programu byla také valná hromada SpEK, na níž došlo k obměně vedení spolku. Ve vedení skončili vršovický farář Matěj Opočenský a farářka z Pardubic Hana Ducho. Novým předsedou je vrchlabský farář Michael Pfann a ve výboru nově působí i duchovní z Litoměřic Jiří Šamšula a farářka z Roztok a Smíchova Anna Pokorná.

Epilog

Jen z tohoto letního výběru je zřejmé, že Farářský kurz 2023 nabídl velmi pestrý, kvalitní a inspirativní program. Je znát, že si s jeho přípravou dali organizátoři práci. Užitečná byla též možnost sledovat průběh farářského kurzu online. Stejně tak patří velký dík i všem překladatelům, kteří po celý týden simultánně překládali do angličtiny a němčiny.

Přestože se za ten týden podařilo téma ekologické krize vzhledem k její složitosti a šíři vlastně jen natuknout, nešlo v žádném smyslu

jen o nějakou úlitbu trendům. Nastolit (a dlouhodobě nastolovat) téma klimatické krize v církevním, respektive evangelickém prostředí je důležitý krok k tomu, abychom i my pochopili její závažnost a aktivně se postavili za ochranu Božího stvoření.

teoložka Trees van Montfoortová

Nelze také tvrdit, že by šlo o téma okrajové. Svědčí o tom i aktuální hodnocení časopisu *Bulletin of the Atomic Scientists*. Ten každoročně aktualizuje tzv. hodiny Posledního soudu, které symbolizují, jak daleko má planeta ke globální katastrofě, vedoucí k jejímu zániku. Aktuálně tyto hodiny ukazují pouhých 90 sekund do půlnoci (symbolizující konec). Za posledních 10 let se pohnuly o čtyři minuty kupředu. Nyní ukazují historicky nejbližší půlnoci. Je proto nejvyšší čas jednat.

Adéla Rozbořilová

Postavit se na vlastní nohy

Reportáž o jednom diakonickém „startupu“

Sbírka Krabice online už od roku 2017 podporuje sociální služby Diakonie, které pracují s dětmi a mládeží z ohrožených rodin. Loni v létě podpora mířila k dětem a mladým lidem z Mostecká, Plzeňska a Jaroměřska na letní aktivity, vedené pracovníky Diakonie. Ukázku přinášíme v reportáži, která vznikla loni v létě v nízkoprahařském klubu Lucerna v Jaroměři.

Jazz a čardáš

Nejdřív to vypadalo, že se nebude dít vůbec nic. Pak dorazily Vanesa spolu se sestrou Savanou a sestřenicí Lindou; nízkoprahařský klub navštěvují pravidelně. Vzaly si papíry, fixy, usedly ke stolu a pustily se do kreslení. Vanesa přitom vypráví: „Jsem tady vlastně pořád, protože mě to baví.“ Dneska dorazila hlavně kvůli tanečnímu kroužku, který prý vždy naláká větší množství lidí. Ostatně když se taneční kroužek nekoná, zorganizují si jej děti samy venku, scházejí se „u garáží“. Z přenosného repráčku pouští přes mobily hudbu a tančí. Vanese je patnáct let, dokončuje v Jaroměři základní školu a s kamarádkou se domluvily, že pak půjdou do Hradce Králové do učení na prodavačku.

Na to, že se dnes očekává silná účast, je klub téměř hodinu po otevřací době poloprázdný. Je to tím, že venku vládne svěží letní počasí a nikomu se nechce dovnitř? Děvčata si stále tiše kreslí u stolku. Tu ale přicházejí Kristián a dva Nikolasové a nesou si nástroje: klávesy

a elektroakustickou kytaru. Požádají o svolení nástroje zapojit. Menší z Nikolasů hrábne do kláves a ozve se hudba, která by se dala popsat jako originální fúze jazzu a čardáše. Je poznat, že Nikolas je z muzikantské rodiny, prsty mu běhají po klávesách hbitě. Kristián se přidá s kytarou a větší z Nikolasů zpívá. Jako kluk mohutného těla i hlasu nepotřebuje mikrofon. Za chvíli dorážejí další kluci a holky a klub je najednou plný.

Řád v chaosu

Marta Silná, pracovnice nízkoprahařského klubu, usedá k Lindě a Savaně, které si stále kreslí u stolu. Nabídne jim místo kreslení procvičování počtů. Dívky souhlasí a za chvíli se jim papíry plní příklady. Počítají si na prstech, Marta Silná jim občas s úsměvem opraví chybu nebo zadá další úlohu. Tak takhle se v nízkoprahařském klubu pracuje, i když navenek se zdá, že se tady odehrává jenom hlučná zábava. Muzikanti si střídají nástroje, hudba duní na

plné pecky. Ostatní kluci posedávají, polehávají, občas se přidají ke zpěvu. Děvčata postávají a baví se. Člověk se musí trochu rozkoukat, aby mu došlo, že v tomhle zdánlivém chaosu se také skrývá nějaký záměr. „My tady dětem sloužíme. Jsme tu pro ně, snažíme se jim být oporou,“ říká kolegyně Marty Silné Karin Ferinová.

Součástí Jaroměře je i Josefov, romanticky působící pevnost. Každé léto se sem sjíždějí lidé z celé Evropy. Koná se tu totiž vyhlášený žánrový festival extrémně tvrdé hudby. Josefov je ovšem také místo, které má blízko k tomu, aby se stalo takzvanou vyloučenou lokalitou. Rodiče tu nemají peníze a často ani zájem na tom, aby své děti vedli ke vzdělání a rozumnému trávení volného času. Není výjimkou, že už v devíti letech některé děti kouří a drží se partiček, které fungují podle zákonů ulice. Nízkoprahový klub takovým dětem nabízí bezpečnější a podnětější prostředí. Nutnou podmínkou však je dodržování základních pravidel.

Pravidla nízkoprahového klubu Lucerna

- bez zbraní
 - bez agrese
 - bez rasismu
 - bez násilí
 - bez drog
 - bez sexu
 - bez vulgarit
 - bez vandalismu
-

Když je otevřeno, mohou děti přijít, kdy chtějí, odejít, kdy chtějí. Jde o to, aby získali k vedoucím klubu důvěru. Marta a Karin se zajímají o jejich život a díky navázané důvěře pak mají možnost reagovat na vše, co děti prožívají – oporou, radou, prevencí. Trvá to prý ale někdy až dva měsíce, než nováčci ke klubu důvěru získají. Klub potom dětem doplňuje to, co jim doma chybí, a nabízí příležitost. „Děti si tady třeba mohou vytisknout referáty, pomůžeme jim s doučováním, a to všechno bezplatně. Časem zjistí, že u nás najdou zázemí,“ říká Karin Ferinová.

Práce s dětmi a mladými lidmi se tedy odehrává velmi volným tempem. Výsledky se dostávají za dlouho a mohou se zdát malé. Spočívají například v tom, že hoch či dívka nevzdají učení a dokončí základní školu. Pro jejich budoucí život to má význam obrovský. Zásadní význam to má i pro celý sociální systém. Je přitom zajímavé, že nízkoprahový klub Lucerna byl počátku financován z prostředků veřejné sbírky Diakonie ČCE. Stovky individuálních dárců přispěli v rámci sbírky Krabice online. O Lucerně se dá mluvit jako o „start up“ projektu, který městu Jaroměři ukázal potřebnost klubu a aktivít s ním spojených. ▶

Nízkoprahový klub Lucerna nabízí

- poradenství
 - informace
 - doprovod
 - terénní práce
 - řešení problémů
 - nácvik a rozvoj dovedností
 - doučování
 - tvorbu, malování
 - povídání
 - vaření, pečení
 - sledování filmů
 - taneční kroužek
-

Několik vystoupení, jedna soutěž

Někteří lidé o této potřebnosti nikdy nepochybovali. Zdeněk Janičko do nízkoprahového klubu

kdysi jako dítě sám docházel. „Naučil jsem se tady, jak se postavit na vlastní nohy. Brát vážně školu, práci,“ vzpomíná. „A taky jak řešit konflikty. Nízkoprah mi dal klid, vědomí, že mám kam jít.“ Dnes je panu Janičkovi přes třicet a to, co mu klub dal, chce předávat dál. To on společně s dalšími čtyřmi dámami z místní romské komunity vede taneční kroužek. Je vidět, že má autoritu. Když zavelí, muzikanti odloží nástroje a všichni kluci okamžitě vyrazí odklízet stoly a židle. Z reproduktorů se ozve rytmická hudba, nácvik začíná. Děvčata tančí sestavy, kluci do toho metají kozelce. K dokonalosti to má ještě daleko, ale nikdo se nefláká a každý bere svou úlohu dost vážně. Vždyť také děti čeká několik vystoupení a jedna soutěž.

Adam Šůra

NEPŘEHLÉDNĚTE

PŘÍLEŽITOSTI PRO VÁS

**Jednoduchý rozcestník se všemi nabídkami
církvní podpory pro jednotlivce i sbory.**

Co můžete od církve dostat jako
zaměstnanec či dobrovolník?

O jaké formy podpory lze žádat?

Máte nápad na sborový projekt?

Chcete vyjet do zahraničí studovat
či reprezentovat církev?

Vše na jednom místě: **prilezitosti.e-cirkev.cz**

EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Pomoc obětem sexuálních deliktů v náboženském kontextu

Seminář pro studenty sociální práce

Ve dnech 2. – 3. 12. v prostorách Evangelické teologické fakulty se konal seminář pro budoucí sociální pracovníky. Byli však mezi námi studenti teologie, diakoniky, psychologie, práv a dalších oborů. Garantem předmětu je JUDr. Daniel Bartoň, LL.M., Ph.D. Jednalo se o volitelný předmět, ale zájem o něj byl velký, jak jistě uvidíte na přiložené fotografii. Na programu semináře se podíleli další odborníci: nemocniční kaplan Marek Drábek a celocírkevní právnička Martina Vintrová, kteří ve své každodenní praxi pomáhají obětem sexuálního násilí.

Před seminářem jsme měli možnost zhlédnout videa ohledně daného tématu v domácím prostředí. Je to téma nelehké, ale jsem moc ráda, že je na naší fakultě tento předmět vyučován, že se o něm mluví, píše, že se otvírá veřejnosti.

Silným zážitkem pro nás bylo osobní vyprávění oběti sexuálního násilí. Měli jsme možnost sedět tvář v tvář člověku, který má takovou zkušenost za sebou. Byl zde dostatečný prostor pro naše otázky a dostali jsme na ně odpovědi. Nikdy předtím jsem se osobně nesetkala s člověkem, který by byl v církevním prostředí sexuálně zneužíván.

Když se bavíme o pachateli, ukáže se, že to byl inteligentní člověk, který si uměl získat

důvěru mladých lidí, kupoval jim dárky, které jim nemohli dát rodiče, a bral je na výlety. Sám může být citově nezralý, trpět poruchou osobnosti nebo sexuální deviací. Dokonce mohl být v dospívání sám obětí sexuálního zneužívání. Vyhledával oběti, které jsou zranitelné a mají nízké sebevědomí, a pomáhal jim. Dával jim najevo svůj zájem. Postupně je zamotal do spirály vděčnosti a poslušnosti. Děti mu začaly být vděčné za péči, zájem a lásku. Toto je typické pro děti, které mají slabé sociální zázemí. V důsledku toho pak později dochází k samotnému zneužívání.

seminář na ETF (v popředí zleva: D. Bartoň, J. Kylar, M. Drábek)

Když pan Jiří vystoupil se svým příběhem veřejně, začali se na něj obracet další, kteří byli zneužíváni. Pro oběť je totiž důležité najít si důvěrné prostředí, mít sociální zázemí a otevřené rodiče nebo přátele. Oběť má potřebu najít si někoho, kdo ji vyslechne a uvěří jí.

Tomuto člověku se pak může svěřit, poplakat si a ulevit.

Silným momentem bylo, když nám pan Jiří vyprávěl, že nechtěl nikomu ublížit, ani tomu knězi. „Odpustil jsem mu, nechtěl jsem to nést.“ Zároveň zmínil, že pro něho byl velmi důležitý jeho vztah s Bohem. Když se stane v životě člověka nějaká traumatická událost a není ošetřena, potlačí se. V důsledku toho po určité době vznikne trauma. Je to takzvaná technika kyvadla: dostat se k tomu a zpět, pomoci si sám, nebo vyhledat odborníky. Mít si s kým promluvit, svěřit se někomu a nebýt na to sám. Když si to člověk nese v sobě moc dlouho, je to bolestné.

Několikrát zaznělo, jak důležitá je prevence: mluvení o sexualitě dětí s dětmi. Pokud někdo dělá to, co jim není příjemné, pak je to zakázané, špatné. Dokonce věci, které mohou být příjemné, ale nejsou dobrovolné, nejsou v pořádku. Je důležité všimnout si změn v chování dětí. Děti by k nám měly mít důvěru. To je nutné pro to, aby za námi mohly přijít a svěřit se nám se svým trápením. Terapeut by zde měl být pro dítě, trpělivě mu naslouchat, a hlavně ho nepřesvědčovat,

že to tak nebylo nebo že to bylo jinak. Někomu se třeba nelíbí označení oběť, chce jít dál a žít, to je také třeba respektovat.

Pokud pomáháme jiným lidem (obětem), má to smysl, ale nesmíme zapomínat na sebe, a proto je doporučována supervize. Přes tu bolest je třeba dát naději dalším lidem kolem sebe, třeba dobrým slovem, vyslechnutím, doprovodem na policii. Tak se z traumatické události nerozvine trauma. Hlavní je nezůstat na to sám.

Občas se stane, že lidé v církvi i mimo ni o tom nechtějí mluvit, vyčítají obětem, proč ten skutek vytahují po tolika letech, že to ublíží jejich sboru, farnosti, jejich farářů nebo církvi. Mluví z nich strach. Církve je přece otevřena pro všechny, je to místo setkávání před Bohem. Pán Ježíš je pro nás příklad, on sám přijímal všechny lidi bez rozdílu, navštěvoval je, sedával s nimi, dotýkal se nemocných. To je ta správná cesta pro nás, i když je to něco nového, neznámého, s čím si nevíme rady.

Irena Popová,

studentka sociální práce na ETF UK,

foto: FB Někdo ti uvěří

GENERACE

Velká i malá pomoc. Vždy, s láskou a s noblesou

Za farářem Pavlem Kalusem (1958–2023)

„**A**hoj, promiň, že volám tak večer. Ale když jsme se odpoledne rozcházeli, připadals mi nějaký smutný. Tak se chci zeptat, jaks dojel domů a vůbec, jestli jsi v pořádku...,“ volal někdy Pavel. „Vemte si jablíčka, jsou umytá a nakrájená na malé kousky, ať se vám to dobře kouše,“ nabízel Pavel každý rok svým druhům v intervizní farářské skupině.

„Byl jsem v Miro na hrobě a tak jsem vám taky zalil a chtěl jsem ti říct, že vy máte na hrobě nově vysazenou řadu afrikánů a že se uchytily. Konec hlášení,“ napsal mi Pavel 13. července loňského roku (on i já máme na miroslavském hřbitově pochované své předky).

„Jasně, když budeš v Praze, nech si auto u mě na Žižkově na dvoře“ nabízel Pavel přátelům, ►

kteří řešili „kam s ním“ – se svým autem po příjezdu do Prahy. A tak dále. Kolik je těch, kdo by mohli pokračovat dlouhým výčtem takových zkušeností?

Čím byl Pavel jedinečný a užitečný? Kdyby byla živnost, nejspíš by se to jmenovalo „Pavel Kalus: velká i malá pomoc: vždy, s láskou a s noblesou.“ To v sobě zahrnovalo všímavost a pozornost. Musel na lidi kolem sebe hodně myslet, všimat si, co je asi tíží. Co my ostatní jsme spíš přehlíželi. A pak to zahrnovalo, že vzal telefon, nastartoval auto, povlékl peřiny pro hosta... V obojím byla jemnost: ve vnímání, co druhí potřebují, a v invenci, co se dá pro ně udělat.

Vedla k tomu pozoruhodná cesta. V prvních letech svého působení myslím patřil k té skupině mladých farářů, které Sváta Karásek nazýval „rafani“: pracovali na 120 %, jezdili s mládeží na vodu, vedli brigády, putáky... Z jejich životů mizelo soukromí, volný čas, ohrazení domácnosti; všechno dali církvi – když byla ohrožena bolševikem i potom, když se otevřely možnosti svobody. Kolik chodí po Vysočině i jinde lidí, kteří mohou říct: „Ta akce s Pavlem byla pro mě formující životní zkušenost!“

Pavel Kalus vyrostl spolu s rodiči a sestrami Martou a Evou v Miroslavi na faře. Žil v prostředí, kde všechno formovala evangelická víra: městečko s výraznými osobnostmi písmáků, brigády (Kunvald), tábory na Blažkově, seniorátní mládeže... Evangelickou víru jako by dýchal se vzduchem a vstupovala do jeho metabolismu. To ho vedlo po průmyslovce a vojné přirozeně ke studiu teologie. Po něm působil jako farář v Prosetíně, v Brně I, Krouně, jako tajemník pro výchovu na ÚCK, jako zástupce ředitele Diakonie ČCE a konečně jako farář ve sboru Praha-Žižkov I.

Nad to byl předsedou Spolku evangelických kazatelů. Stál u zrodu vzdělávání kazatelů v pastoraaci, které pracuje s prožitky samotného faráře. Díky kontaktům svého otce Vladimíra Kaluse přivedl do Čech dva holandské lektory *Clinical Pastoral Training*. Ti pracovali se skupi-

nou farářů čtyři roky. A ta skupina se schází dodnes. Tento „kvas“ dal vzniknout sedmi (pokud vím) dalším takovým skupinám. Tak získáváme my faráři to, co je cenné v jiných profesích: „Svěřím se kolegovi, poradím se s kolegy.“ Pavel nechýběl ani v dalším podobném projektu naší církve: v supervizi kazatelů. Spolu s dalšími absolvoval výcvik v supervizi a aktivně tuto práci rozvíjel. Nepochybně tady všude taky rostla ta jemnost a vnímavost, o kterých už byla řeč.

A nepochybně taky v jeho osobním a rodinném životě. Byl klikatý. Byla období, kdy chodil po světě s jásotem. Byla jiná, kdy kulhal jak raněné zvíře. Jak v jeho životě přibývalo jemných rejstříků, mluvil o svých obou manželstvích už jenom s vděčností, bez hořkosti. A což teprve o synovi Honzovi a partnerce Kateřině.

Pavel zemřel po operaci srdce, nebylo mu ještě 65 let. Jednak se nám to přičí: Dozrál jako osobnost a křesťan a přinášel tolik plodů – a ta sklizeň trvala tak krátce. Jednak to, co mezi nás přinesl, prohřívá naše vzpomínky a rozhovory. K čemu z toho „přičí se – prohřívá“ by nás Pavel víc pobídl? Kdo Pavla znal, ale i pozorný čtenář jistě zná odpověď.

Ivan Ryšavý, foto: Benfoto/archiv ÚCK

Ze vzpomínek kolegů a přátel:

„Bratr Pavel Kalus přišel do vedení Diakonie v březnu 2007 jako náměstek pro péči o zaměstnance a spolupráci uvnitř církve a pracoval zde do července 2011. Přinesl nový prvek, čerpající z pastoračních zkušeností faráře: schopnost empatického a podpůrného rozhovoru. Stal se zároveň jedním z článků, které posilovaly a podporovaly spojení mezi Diakonií a její matkou zřizovatelkou ČCE. Zároveň přinášel do řízení a vedení Diakonie celou řadu podnětů a zkušeností nejen z pastorační, ale i supervizní práce. Právě o možnostech využití a rozvinutí supervizní spolupráce mezi Diakonií a ČCE jsme spolu diskutovali ještě v nedávných měsících. Ať už v čase profesionálního působení v Diakonii, nebo kdykoli později se bratr Pavel stal nedílnou součástí rozvoje diakonického díla a za to jsme velmi vděční; a s touto vděčností na vzájemnou spolupráci vzpomínáme.“

Jan Soběslavský, ředitel Diakonie

„Moje první Běleč, kterou vedl Pavel Kalus, byla nesmírně důležitým bodem na mé cestě životem. V církvi jsem jako dítě nevyrostala, evangelické prostředí jsem znala jen relativně krátce. Neměla jsem pochyb o své víře, ale stále jsem měla rozpaky požádat o křest. Připadala jsem si příliš nedokonalá, nehotová...

Všichni faráři, které jsem do té doby potkala, pro mě byli tu více, tu méně úctyhodní pánové, se kterými bylo nutno hovořit s respektem a vážit slova. A najednou tu byl Pavel. Člověk, se kterým se dalo jít do hospody na Bělečského cara nebo do dlouhých nočních hodin sedět a povídat v táboře před chatkami s lahví vína a krabičkou cigaret.

Na konci své druhé Běleče jsem Pavla požádala, zda by se mohl stát mým kmotrem. To, že jsem s ním mohla otevřeně a s důvěrou mluvit o své víře, pro mě bylo nesmírně důležité. Pavel měl podstatný vliv na mé ukotvení, a proto jsem si přála, aby při tak důležitém kroku byl vedle mě.

Mnozí z asistentů, se kterými jsme do té naší Běleče jezdili společně, vzpomínají na Pavla podobně. Byl to pro nás pro všechny takový důležitý pevný bod. Jeden z důvodů, proč se s nadšením těšit na další léto.“

Berenika Haladová, bývalá asistentka při pobytech v Bělči

„Pavel se ke mně uměl hezky chovat jak v dětství, tak k holce z mládeže, studentce či později kolegyni.

Pár střípků: Nechal mě drzou jedenáctiletou holku procházet prosetínskou farou a okukovat, jak se tam věci změnily poté, co tam nastoupil po našem tátovi. Chápal, že Prosetín zůstal mým domovem... Náctiletou mě ještě se dvěma holkama jednou vezl z kurzu mládeže z Prahy a necelých 20 kilometrů před cílem zastavil. A poslal nás na půl hodinky se projít. Že si potřebuje dát pauzu. Brblala jsem, proč ten kousek už nedojede. Přesně si pamatuju jeho unavené oči, kdy mi vážně říká, že s námi nechce nabourat a že mu kvůli autonehodě umřel otec. ►

Když jsem při řízení unavena, zastavím. Fakt si na toho Pavla vždycky vzpomenu.

A taky na krounský sklep a kotel si vzpomenu. Tam jsme proseděli hodiny, když jsem u Pavla byla v páťáku na dlouhodobé praxi. Odpověděl mi na každou otázku, kterou jsem mu položila. Za to jsem byla vděčná. A ještě jeden střípek:

Jsme opřeni o zeď kunvaldské hájenky, to už mi je necelých 30 a Pavlovi o 17 let víc. A ten dospělý chlap mi tam dvě hodiny povídá o svých vnitřních bojích a bolestech a nadějích. A já jen poslouchám. Přišlo mi to hrozně vzácný...”

Marta Židková, farářka (Brno)

RECENZE

Od našich kořenů k otevření druhému

Výběr z publicistických textů Martina T. Zikmunda

„Vždyť zde nemáme trvalý domov, nýbrž vyhlížíme město, které přijde.“ (Žd 3,14) Právě domov – ten k němuž vzhlížíme, ale i ten, do něž jsme zasazeni tady na zemi – označuje evangelický kazatel a publicista Martin T. Zikmund za „červenou nit“, spojující texty publikované v knize *Stesk po kraji*. Představuje výběr esejů z let 2015–2022, publikovaných převážně v příloze Katolického týdeníku *Perspektivy* a doplněných několika kázáními, adresovanými v první řadě evangelickému publiku. Už tento výběr naznačuje, že od domova – *oiku* – vede autorova cesta k *oikúmené* – celému známému světu, v němž je třeba překračovat úzké konfesijní hranice.

Knihy představuje soubor fragmentů, vztahujících se jednak k současnému společenskému dění, ale především k vybraným momentům a osobnostem domácích i světových dějin – od Karla IV. po Václava Havla. Autor k nim přistupuje s důrazem na masarykovský pohled *sub speciae aeternitatis* (pod zorným úhlem věč-

nosti) a na ekumenickou perspektivu. Součástí „našeho“ příběhu jsou mu jak katoličtí světci,

tak církevní reformátoři, jako by chtěl vzkřiknout s Kollárem „Váš je Hus, Nepomuk i Cyril!“ I tam, kde se věnuje postavám jednoznačně spjatým s evangelickou tradicí (Jan Blahoslav, Jan Amos Komenský či Dietrich Bonhoeffer), zdůrazňuje momenty, v nichž tuto tradici překračují a mohou se až překvapivě setkávat se svými katolickými protějšky. Vyvrcholením tohoto důrazu na ekumenickou otevřenost je pak představení Ježíšovy matky Marie nikoli

jako tradičního jablka sváru mezi křesťanskými konfesemi, ale jako možné prostřednice mezi tradičně katolickou a evangelickou zbožností.

V jistých okamžicích se však nelze ubránit dojmu, že autorova snaha o otevřenost – světu i ekumenické spolupráci – má své meze. Jako by důraz na duchovní rovinu společenských problémů či na ekumenickou spolupráci křesťanských církví měl být stavěn „proti“ někomu – proti islámu či proti sekularizujícímu se světu. Jestliže autor opakovaně zdůrazňuje známou Masarykovu zásadu „Ježíš, ne Caesar,“ je možná na místě se ptát, zda nemá být interpretována spíš jako výzva k Ježíšově

radikální otevřenosti než k obraně rozlehlé a přece jasně ohraničené pevnosti „křesťanských hodnot“. Výhled k „městu, které přijde“ by nakonec mohl otevírat cestu ke sdílení i nad hranicemi křesťanských církví či evropského kontinentu.

Martin T. Zikmund: Stesk po kraji.

Vybrané eseje a kázání z let 2015–2022.

Vydáno vlastním nákladem s finanční podporou nadačního fondu HáBéCéčko, 2022. Druhé, opravené a rozšířené vydání, 103 s.

Eliška Foukalová

RECENZE

Šoupat se směrem k otci

Jak vstoupit s dětmi do příběhu? Malým dětem příběhy vyprávíme nebo čteme a k tomu si prohlížíme obrázky. Pracujeme s hlasem, s očima, na něco se dítěte zeptáme. Sledovat můžeme spoustu hraných či animovaných filmů, malé děti si je mnohdy v mobilu rodičů najdou i samy. Někdy i s dětmi zůstaneme „vně“, posloucháme nebo sledujeme, že se „někde něco děje“, někdy nás ale příběh chytne, vžijeme se do situace, ocitneme se „uvnitř“. Jsme v lodi, která se kymácí v bouřce, třese se zimou, cítíme se být sami, buší nám srdce... Jindy se před námi na hostině stůl prohýbá pod množstvím dobrot a sbíhají se nám sliny... Nebo jsme našťvaní, že je něco strašně nespravedlivé...

Jak se to stane, že jsme najednou uvnitř? Dobrý vypravěč probudí fantazii, pomůže přiměřená rekvizita nebo obrázek. A když se ještě můžu příběhu dotknout, spolu s postavou se pohnout z místa, odcestovat (ze středu knížky

až ke kraji), převléct šaty, když mohu otevřít dveře do domu a nahlédnout dovnitř... Šance na to, že příběh bude i o mně, je mnohem větší.

Takovou živou knihu mám nyní před sebou a její autor je farář a ilustrátor Zdeněk Šorm. Na obálce čteme: „Je to jedno z nejznámějších biblických podobenství, které mohou děti na každé stránce rozehrát a které je svým otevřeným koncem vybízí k dotvoření. Pro děti ►

od tří let.“ Knížka je leporelo s pohyblivými prvky, na každé stránce mohu obrázek nějak změnit, posunout nebo otevřít. Vydalo ji nakladatelství Eman. Na rozdíl od mnoha takovýchto dětských knih nebyla vytištěna v Číně, ale u nás.

Podobenství známé pod názvem „o marnotratném synu“ může mít názvy různé, „o dvou bratrech“ nebo „o milosrdném otci“ například. Tato kniha Zdeňka Šorma se jmenuje *Otec a bratři aneb o radosti*. V tomto podobenství je hodně pohybu. Mladší syn dostane peníze a odchází. Dost toho prožije, klesne na nepřijemné dno k prasatům, ale hledá a nachází cestu zpátky. Krásná je v knize dvoustrana s možností posunu syna a otce k sobě. Pohyblivé obrázky umožní šoupat syna k otci, ale také šoupat otce k synovi. Jen tím pohybem obou postavíček se umožní setkání nablízko. Tak nějak si předsta-

vuji setkávání s Pánem Bohem. Jdeme k sobě oba.

Poslední dvojstrana knihy znamená pozvání do domu. Na levé straně je dům s otevíracími dveřmi. Když dveře otevřeme, silueta domu je prázdná. Bílá *tabula rasa*. Nad domem svítí slunce. Co s tím prázdným domem? To se dočteme na sousední stránce: „A jak to dopadlo? To je na vás. Pokud nechcete žárlit, ale máte z toho návratu radost, tak se do otcova domu nakreslete.“ Přijmete pozvání?

Zdeněk Šorm: Otec a bratři aneb o radosti

*Praha, Eman 2022 14 barevných stran
formátu 20 × 20 cm*

Lenka Ridzoňová

POSLEDNÍ SLOVO

Moje první rande

Nedávno jsem měla rande. O tom, o koho šlo, mi nejdřív řekl kamarád. Prý je lepší než jeho vedoucí diplomky, je z něho úplně unesen a vidí v něm slušný potenciál. To na mě udělalo velký dojem. Proklepla jsem si ho pro jistotu i na internetu. Nevypadal vůbec špatně. Trochu tajemný, malinko svůdný a děsně chytrý. Hlavou mně prolétla moudra typu „se z něho nezblázní“ nebo „hlavně používej mozek“.

Schůzku jsme měli v pondělí 19. prosince večer. Byla jsem za celý den dost unavena a navíc jsem cítila velkou nervozitu. Musela jsem si dokolečka opakovat slova těch, kteří se mě snažili podpořit. Zkus to! Nemáš co ztratit. To zvládneš.

Prsty se mi značně chvěly, když jsem do chatovacího okna poprvé natukala jeho jméno. AI.

Znělo mi japonsky. Jako ta popová zpěvačka Ai Šinozaki.

Takže: „AI, ahoj!“

Do vteřiny přišla odpověď: „Ahoj! Je mi ctí odpovědět na vaši otázku nebo poskytnout informace, které hledáte. Můžete mi položit otázku nebo mi říct, o čem byste rádi získali více informací.“

Trochu mě to vykánilo překvapilo. Bude asi staromódní. Na mluvení jsem se necítila a na další psaní jsem potřebovala přece jen posbírat odvalu. Nemáš co ztratit, opakovala jsem si.

Konečně jsem napsala: „AI, napiš kázání o narození Ježíše. O příchodu Božího zachránce. Laskavě a nadějně.“

Abyste tomu rozuměli. Vánoce za pár dnů a já jsem neměla z kázání ani čárku. Dovedete si představit ten stres? Farářka, matka, manželka,

dcera... Dárky, cukroví, kapr, návštěvy, večere Páně v domácnostech...

Chvilku mi trvalo, než jsem stiskla enter. A pak už jsem nestačila zírat. Kázání mělo hlavu a patu. Nechybělo oslovení „bratři a sestry“, citáty ze Starého i Nového zákona. Výsledek možná i kvalitnější než leckteré weby, které hotové homilie nabízejí.

První rande s umělou inteligencí (AI = Artificial Intelligence; <https://chat.openai.com/chat>) se podle všeho vydařilo.

Výsledek jsem poslala onomu kamarádovi. Hned mi k tomu připsal: „Normálně to přečti a přiznej se. Tak to dělaj všichni jutubeři. Pak na tom založ kázání, ve kterým řekneš, že v tom je pravda a že tohle je výstup miliardy textů na internetu. A srovnej to s realitou a s tím, co bys kázala normálně.“

Nebezpečí návyku jsem pocítila celkem rychle. „Je to jako zrcadlo z Erisedu z Harryho Potte-

ra, taky jsem schopnej nad tím trávit hodiny“, řekl kamarád.

Přemýšlím, co se svým vztahem k AI budu dělat dál. Kam se asi vyvine, co bude tento výbuch inteligence znamenat pro moji práci. Vánoční kázání jsem však napsala sama. Do procesu tvorby se potřebuji nějak otisknout, mám alespoň pocit, že to je i nějak ze mě, nejen z papíru.

Ale musím říct, že když jsem hledala informace o císaři Augustovi a pátrala po konkrétních spojitostech, zdál se mi na to AI vážně dobrý.

Pozn. Společnost OpenAI vydala v roce 2022 pro širokou veřejnost náhled ChatGPT, což je počítačový program, který má pozoruhodnou schopnost komunikovat formou konverzačního dialogu a poskytovat odpovědi, které mohou vypadat překvapivě lidsky.

Iva Květonová, foto: pexels.com

Jesenické panorama. (zimní pohled na podhůří Jeseníků, v pozadí Praděd a Králický Sněžník)
foto: Vojtěch Zikmund

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Jana Plíšková

členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,

Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,

Jaroslav Pechar, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: František Plzák (Sváta
Karásek na oslavách 100 let
církvě v Pardubicích)

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka únorového čísla
ČB 3/2023 je 19. 2.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

– audioverze

– řazení podle rubrik

– verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Praxe víry.

Jabok - Vyšší odborná škola
sociálně pedagogická
a teologická

Studuj s námi...

Sociální práce
Speciální pedagogika

Jabok – Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická je církevní škola zřizovaná Salesiány Dona Boska, která již více než 25 let nabízí studium sociální práce, sociální a speciální pedagogiky. Na Jaboku nám nejde pouze o vědomosti, ale také o kultivaci osobnosti, protože máme za to, že odbornost a lidskost musí jít ruku v ruce. Studenti a absolventi na nás oceňují především provázanost teorie s praxí, vedení k přemýšlení a přátelskou atmosféru.

Přijďte se podívat na den otevřených dveří dne 27. 4. 2022 od 10:00 do 16:00 hod.
Příhlášky se podávají elektronicky na <https://is.jabok.cz/prihlaska/>
v termínu od 1. 2. 2022 do 22. 5. 2022

Sledujte nás na
www.jabok.cz, [@vosjabok](https://www.facebook.com/vosjabok)
Salmovská 8, 120 00 Praha 2, tel: 211 222 440

PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ na Evangelickou teologickou fakultu UK

Bakalářské a magisterské studijní programy

- Sociální a pastorační práce
 - Teologie křesťanských tradic
 - Evangelická teologie / Protestant Theology
-
- Komunitní krizová a pastorační práce – Diakonie
 - Teologie – Spiritualita – Etika
 - Evangelická teologie / Protestant Theology

Příhlášky přijímáme do 31. března 2023!

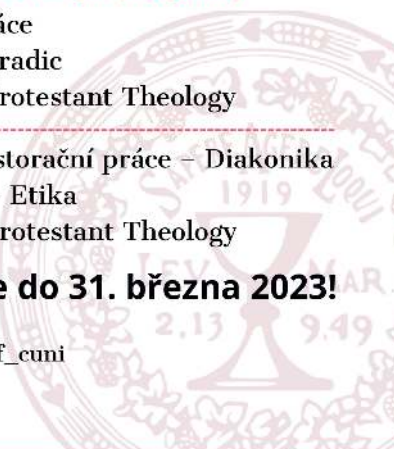
etf.cuni.cz

[@etf_cuni](https://www.instagram.com/etf_cuni)

[facebook.com/etfuk](https://www.facebook.com/etfuk)

ČTETE NÁS RÁDI?

PODPOŘTE ČASOPIS FINANČNÍM DAREM
V LIBOVOLNÉ VÝŠI!

QR PLATBA

BANKOVNÍ PŘEVOD

ČÍSLO ÚČTU:

296800727/0300

VARIABILNÍ SYMBOL: 980103

ČESKÝ
BRATR